

Σ

ΠΑΡΟΥΣΙΑ

Μηνιαία έκδοση τοῦ συλλόγου
ἐνωση φοιτητῶν σπουδαστῶν Ν.Σερρῶν

στὸ διπλὸ αὐτὸ τεῦχος:

- ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ - ΑΦΙΕΡΩΜΑ
- ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ
- ΔΩΡΕΑΝ ΠΑΙΔΕΙΑ: (ΠΟΘΟΣ Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ)
- ΜΑΘΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Ιενός γραφείο
ΚΑΦΕ ΚΟΥΤΕΙΡΟΝ
ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΙΔΗ
ΟΔ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ 3 - ΤΗΛ. 21-96
ΣΕΡΡΑ

ΕΠΙΣΗΣ

Συνεχίζονται οι ἔρευνες γιὰ τὴν
ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ καὶ τὴν
ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

4-5

ΙΟΥΝΗΣ - ΙΟΥΛΗΣ 1975

Π Α Ρ Ο Υ Σ Ι Α

Μηνιαία ἔκδοση τοῦ συλλόγου
«Ἐνωση Φοιτητῶν - Σπουδαστῶν Ν.
Σερρῶν»

Διευθύνεται ἀπὸ συντακτικὴ
ἐπιτροπὴ

ΙΟΥΝΗΣ - ΙΟΥΛΗΣ 1975
ΕΤΟΣ Α. ΤΕΥΧΟΣ 3

τιμὴ διπλοῦ τεύχους δρχ. 14

Ὑπεύθυνος σύμφωνα μὲ τὸ νόμο
ἐκδότης

ΣΤΕΛΙΟΣ ΜΠΟΥΓΦΙΔΗΣ

Ραβινὲ 1 Σέρρες

Τυπογραφεῖον

ΑΦΟΙ ΑΛΤΙΝΤΖΗ

Βασ. Σοφίας 38 τηλ. 221.529
Θεσσαλονίκη

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Τράπεζες-δργανισμοὶ	
Δ. Ὑπηρεσίες	δρχ. 300
Ίδιωτες	" 150
Φοιτητὲς-Σπουδαστὲς	
Μαθητὲς	75
Μέλη τοῦ Συλλόγου	50

Τις συνεργασίες σας ἡ τὰ γράμματά σας μπορεῖτε νὰ τὶς στείλετε:
Περιοδικὸ «Παρουσία»—Ἐνωση
Φοιτητῶν - Σπουδαστῶν Ν. Σερρῶν

Φρ. Ρούσβελτ 1 - Σέρρες

Τὰ ἐνυπόγραφα δέν σημαίνει ὅτι ἀπαραίτητα ἐκφράζουν καὶ τὶς ἀπόψεις τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς «Παρουσίας».

Χειρόγραφα ποὺ στέλλονται εἴτε δημοσιεύθουν, εἴτε δέν ἐπιστρέφονται.

Ἐμβόλσματο. - ἐπιταγές:

«Ἐνωση Φοιτ.-Σπουδαστῶν Ν. Σερρῶν» Εθνικὴ Τράπεζα Ελλάδος

‘Υποκατάστημα Σερρῶν

ἀριθμὸς λογαριασμοῦς 470040-6

Οἱ φοιτητικὲς ἔξετάσεις τοῦ Ἰουνίου καὶ οἱ διακοπὲς τοῦ καλοκαιριοῦ συντέλεσσαν στὸ νὰ ἔκδοθῇ τὸ διπλὸ αὐτὸ τεῦχος Ἰουνίου-Ιουλίου, ἀντὶ γιὰ δύο ζεχωριστά, ἐναὶ γιὰ κάθε μῆνα. Μὲ τὴν προσπάθεια φυσικὰ νὰ ἀξιεύει τούλαχιστον σὲ ποσότητα ὅλης) ὅσο δύο.

... Τέλος τῆς σχολικῆς χρονιᾶς λουπὸν καὶ... ἀς μὴ ἀφήσουμε μιὰ γρονιὰ ἀκόμα νὰ πάη χαμένη. Ἡ πρώτη μεταδικτατορικὴ σχολικὴ χρονιὰ ἡταν πλούσια σὲ γεγονότα καὶ ἐμπειρίες "Ἄς προσπαθήσουμε νὰ τὰ ἐκμεταλλευθοῦμε ὅσο τὸ δυνατὸ ἀποταλεσματικώτερα. Βλέποντας ἀπ' τὴ σκοπιὰ αὐτὴ τὰ πράγματα ἀποφασίσαμε τὰ δυὸ διπλὰ τεύχη τοῦ καλοκαιριοῦν καὶ ἀφιερώσουμε στὴν Ἐλληνικὴ Παιδεία. "Ἔτσι δημοσιεύουμε στὰ τεύχη αὐτὸ τρεῖς ἔργασίες συναδέλφων γιὰ τὴν μέση, ἀνώτερη καὶ ἀνώτατη Παιδεία ποὺ φυσικὰ δὲν κλείνουν τὸ θέμα μὰ ἀγορίουν τὶς πόρτες γιὰ διάλογο.

... Καὶ μιὰ καὶ μιλήσαμε γιὰ διάλογο. Ἡ νοοτροπία καὶ ἡ συμπειροφορὰ μιᾶς σερραϊκῆς ἐφημερίδας (βλ. σελ. 28) μᾶς θύμισε ἔναν τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ. Τὸ περιοδικὸ αὐτὸ εἶναι τὸ μόνο ἔντυπο στὸ νομὸ μέσα ἀπ' τὸ δόποιο ὁ καθαστατικὸ τοῦ συλλόγου γιὰ δύο ποιοὶ οδήποτε οι τεθέμενοι σχετικὸ μὲ τὴν ὅλη καὶ τὸν προβληματισμὸ τοῦ περιοδικοῦ.

"Ἄς μὴν ἀφήσουμε ἀνεκμετάλλευτο ἔνα «έλευθερο βῆμα» καὶ σύνταξη

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

ΜΟΝΙΜΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ - Β, ΜΕΡΟΣ

Τοῦ ΣΑΚΗ ΜΑΤΑΚΟΥ

‘Η διάρθρωση τῆς μεταπολεμικῆς μετανάστευσης.

‘Η ‘Ελλάδα σ’ διάσκοληρο τὸν 200 αἰώνα, μὲ ἐξαίρεση τὰ χρόνια τῆς μεγάλης οἰκονομικῆς κρίσης τοῦ 1929, εἶναι γάρων ἐξαγωγῆς ἔργατικῆς δύναμης. Τὰ χρόνια 1900-1921, 402.538^α Ἐλληνες πέρασαν τὰ ‘Ελληνικὰ σύνορα ἐκ τῶν πολιορκούντων 384.000 πρὸς τὶς Η.Π.Α. Ἀνάμεσα στὸ 1961 καὶ τὸ 1971 892.175 ἀτομα ἔφυγον ἀπὸ τὴν ‘Ελλάδα ἀναζητώντας ἔργασία χωρὶς νοσ ὑπολογίζονται οἱ ποσωρινοὶ μετανάστες. Μετὰ τὸν πόλεμο ἡ μετανάστευση ἐπακίε σημαντικὸ ρόλο μειώνοντας τὸν ρυθμὸ αὐξησησης τοῦ πληθυσμοῦ, σὲ συνδιασμὸ μὲ τὴν μείωση τῆς γεννητικότητας καὶ τὴν αὐξηση τῆς θνησιμότητας. Σύμφωνα μὲ τὰ τελευταῖα στοιχεῖα πάνω στὸν ἐνεργὸ πληθυσμὸ ἡ γεννητικότητα ἀπὸ 18,9% τὸ 1960 πέφτει σὲ 15,9% τὸ 1971 καὶ ἡ θνησιμότητα ἀπὸ 7,3% τὸ 1960 αὐξάνεται σὲ 8,4% τὸ 1971. ‘Ετσι ἀν συγκρίνουμε τὶς ἀπογραφὲς τῶν χρόνων 1940, 1951, 1961 καὶ 1971 παρατηροῦμε ὅτι ἀνάμεσα στὸ 1941 καὶ τὸ 1951 ἡ αὐξηση τοῦ ληθυσμοῦ ἦταν 2,3%. Λείπει: ὁ πόλεμος, ἡ κατοχὴ καὶ ὁ ἐμφύλιος. Ἀνάμεσα στὸ 1951 καὶ 1961 ἡ αὐξηση ἔφτασε τὸ 9,9% ἐνῶ ἀνάμεσα στὸ 1961 καὶ 1971 περιορίστηκε σὲ 4,1 δηλαδὴ 0,41% τὸν χρόνο. Κύρια αἰτία: ἡ ἔντονη μετανάστευση μέσα σ’ αὐτὴ τὴν δεκαετία. Ἀπὸ τὸ 1963 μέχρι τὸ 1971 ἡ ἐτήσια μετανάστευ-

ση ὑπερβίανε τὴν ἐτήσια αὐξηση τοῦ πληθυσμοῦ μὲ ἐξαίρεση τὸ 1967, 1968 καὶ 1971. Κύρια αἰτία γιὰ τὴν μείωση τῆς μετανάστευσης τὸ 1967 καὶ 1968 ἦταν ἡ ὑφεση τῆς γερμανικῆς οἰκονομίας. Τὰ τελευταῖα χρόνια, ἡ μείωση τῆς μετανάστευσης ὀφείλεται στὴν αὐξηση τῆς ἀπασχόυσης στὴν ‘Ελλάδα μὰ βασικὰ στὴν ἀλλαγὴ τῆς μετανάστευτικῆς πολιτικῆς τῶν χωρῶν ὑποδοχῆς. Τὸ 1973 ἡ εἰσόδος μεταναστῶν στὶς χώρες αὐτές λειπορίστηκε σημαντικά, καὶ ἥδη ἡ ‘Ελληνικὴ οἰκονομία ἀντιμετωπίζει πρόβλημα μαζικῆς ἐπιστροφῆς μεταναστῶν λόγῳ τοῦ πληθωρισμοῦ στὶς καπιταλιστικὲς χώρες.

‘Η μετανάστευση ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ συνέβαλε στὴν ἀνισόμερη ἀνάπτυξη κατὰ περιοχές. Ἀνάμεσα στὸ 1940 καὶ τὸ 1951 ὁ πληθυσμὸς τῆς περιοχῆς Αθηνῶν αὐξήθηκε κατὰ 22,6% τῆς Θεσσαλονίκης κατὰ 6,6% τῆς Κρήτης κατὰ 5,5%. ‘Ολες οἱ ἄλλες περιοχές σημείωσαν καθαρὴ μείωση, κυμαίνομένη ἀπὸ 8% στὰ Ιόνια νησιά μέχρι 0,5% στὴν Ηπειρο. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Στερεάς Ἐλλάδας καὶ τῆς Εύβοιας μένει στάσιμος. Ἀνάμεσα στὸ 1951 καὶ τὸ 1961 ὁ πληθυσμὸς τῆς Θεσσαλίας, τῆς Μακεδονίας καὶ κυρίως τῆς περιοχῆς Αθηνῶν αὔξανεται πάνω ἀπὸ τὸν μέσον δρό, ἐνῶ ὁ πληθυσμὸς τῆς Στερεάς, τῆς

Εύβοιας, τῆς Ἡπείρου, τῆς Θράκης καὶ τῆς Κρήτης παρουσιάζει αὐξησην μικρότερη ἀπὸ τὸν γενίκο μέσο δρο αὐξησης τοῦ πληθυσμοῦ. Ἀντίθετα, ὁ πληθυσμὸς τῆς Πελοποννοῦ, τῆς Ἐπτανήσου, καὶ τῶν νησιῶν τοῦ Αἰγαίου παρουσιάζει μείωση σὲ ἀπόλυτους ἀριθμούς. Ἀνάμεσα στὸ 1961 καὶ τὸ 1971, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν περιοχὴν Ἀθηνῶν, αὐξηση 33% καὶ τὴν Στερεά μαζὶ μὲ τὴν Εύβοια, αὐξηση 2,17% ὁ πληθυσμὸς ὅλων τῶν λοιπῶν περιοχῶν μειώνεται σὲ ἀπόλυτους ἀριθμούς: Ἐπτάνησα 13,12%, γησιὰ τοῦ Αἰγαίου 12,6%, Ἡπειρος 12%, Πελοπόννησος 10%, Θράκη 7,55%, Κρήτη 5,5% Θεσσαλία 5,1%. Ἡ Μακεδονία δια-

τηρεῖ σταθερὸ τὸν πληθυσμὸ τῆς ἐξ αἰτίας τῆς ἀνάπτυξης τῆς Θεσσαλονίκης. Σὲ δρισμένους νομοὺς πήρε τρομακτικές διαστάσεις: Εύρυτανίας 25,6%, Δράμας 24,8%, Φλώρινας 22,4%, Σερρῶν 18,2%, Γρεβενῶν 18,9%, Λακωνίας 19,2%, Μεσσηνίας 18,3% Κυκλαδῶν 20,6% Βλέπουμε δτὶς ἡ τάση συγκέντρωσης τοῦ πληθυσμοῦ ισχυροποιήθηκε κατὰ τὴν τελευταῖα δεκαετία καὶ συνέβαλε στὴν ἀνισόμερη κατὰ περιοχὴς ἀνάπτυξη καὶ στὴν ὑδροκεφαλικὴ διάρροωση τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας (πληθυσμὸς περιοχῆς πρωτεύουσας 2.530.207 σὲ συνολικὸ πληθυσμὸ 8.736.367).

Ἡ ἔξελιξη τῆς μετανάστευσης κατὰ γεωγραφικὰ διαμερίσματα ἡταν στὴν περίοδο 1961-1971 ἡ ἀκόλουθη:

Περιφέρεια πρωτεύουσας	134.448
Ήπαλοιοπη Στερεά - Εύβοια	34.239
Πελοπόννησος	85.318
Ἐπτάνησα	24.092
Ἡπειρος	57.579
Θεσσαλία	50.457
Μακεδονία	295.847
Θράκη	56.460
Νησιὰ Αἰγαίου	45.878
Κρήτη	26.520

(πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε)

Παράλληλα ἡ μετανάστευση εἶχε ἀμεση ἐπίπτωση στην πυραμίδα τῶν ἡλικιῶν. Ἀνάμεσα στὸ 1961 καὶ τὸ 1969 παρατηροῦμε μείωση τοῦ πληθυσμοῦ ποὺ ἀνήκει στὶς ὄμάδες ἡλικιῶν 20-34 ἔτῶν. Τὸ μεγαλύτερο

μέρος τῆς μετανάστευσης πρὸς τὸ ἔξωτερικὸ προέρχεται ἀπ' αὐτές τὶς ἡλικίες, τὸ 1969 66,4% τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ μεταναστῶν. Παράλληλα, παρατηροῦμε μιὰ μείωση τῶν νέων ἡλικιῶν (0-14 ἔτῶν).

Σὲ ποσοστὰ ἡ κατανομὴ τοῦ πληθυσμοῦ ἔχει τὴν ἀκόλουθη ἔξελιξη:

	0-15 ἔτῶν	15-64 ἔτῶν	65 καὶ ἔνω
1960	25,1%	65,8%	8,1%
1971	24,9%	64%	11,2%

Τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς μεταπολεμικῆς μετανάστευσης εἶναι ἡ στροφὴ τοῦ μεταναστευτικοῦ ρεύματος ποὺ παρουσιάζεται πρὸς τὶς Εὐρωπαϊκὲς χῶρες.

ἔτος	Υπερωκεάνιες χῶρες	Εὐρωπαϊκὲς χῶρες	Δυτικὴ Γερμανία
1955	19.766		
1956	23.147		
1957	14.783		
1958	14.842		
1959	13.871	6.713	
1960	17.764	26.967	21.500
1961	17.336	39.564	31.107
1962	21.959	60.754	49.552
1963	24.459	74.236	64.662
1964	25.324	79.489	73.343
1965	29.035	87.242	70.569
1966	33.093	53.050	45.494
1967	26.323	15.658	9.730
1968	25.891	23.201	20.201
1969	28.425	62.393	59.000
1970	24.156	68.106	65.283
1971	18.690	42.556	40.047

(πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.)

Απὸ 1955 καὶ μετά, οἱ εὐρωπαϊκὲς οἰκονομίες στράφηκαν πρὸς τὴν Ἑλλάδα γιὰ νὰ καλύψουν ἔνα μέρος τῶν ἀνθρακῶν οὓς σὲ ἐργατικὰ χέρια: 1955 συμφωνία μὲ τὴν Γαλλία, 1959 συμφωνία μὲ τὸ Βέλγιο, 1960 συμφωνία μὲ τὴν Δ. Γερμανία ποὺ εἶναι καὶ ὁ μεγάλος κερδισμένος ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ μετανάστευση. Ἀνάμεσα στὸ 1961 καὶ τὸ 1971. 274694 ἀναχώρησαν πρὸς τὶς ὑπερωκεάνιες χῶρες καὶ 606.549 πρὸς τὶς χῶρες τῆς Δ. Εὐρώπης, ἀπὸ τοὺς μετανάστες αὐτοὺς ἡ Δυτ. Γερμανία ἀπορρόφησε 538.978 ἀτομα.

Εἴπαμε πιὸ πάνω γιὰ τὴν τόση συγκέντρωσης τῆς βιομηχανικῆς πα-

ρχιγωγῆς καὶ τὴν ἀνισόμερη ἀνάπτυξη, ἀπὸ αὐτὰ ὁδηγούμαστε καὶ στὴν ἀνιση ἀνταλλαγὴ ἀνάμεσα στὴν Βιομηχανία καὶ τὴ γεωργία, ἀνάμεσα στὴν πλη καὶ στὸ χωριό, ὑπερβολικὴ διόγκωση στὸν τομέα τῶν ὑπηρεσιῶν κλπ. Ἀπὸ τὴν ἄποψη αὐτὴ εἶναι φυσιολογικὴ ἡ μεγάλη μετανάστευση ἀπὸ ἀγροτικὲς περιοχές. Γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ δργανώνεται καλύτερα ἡ μετανάστευση, ἡ στρατολόγηση γίνεται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὶς ὕδιες τὶς ἐπιχειρήσεις, γίνεται κινητοποίηση τοῦ ὑπουργείου Εργασίας καὶ τῶν περιφερειακῶν του ὑπηρεσιῶν, λειτουργοῦν εἰδικὲς ἐπιτροπές τῆς χώρας ὑποδοχῆς μέσα στὴν Ἑλλάδα.

Στὸ 1962 εἴχαμε 84.054 μόνιμους

μετανάστες πού ήταν 6203 ἀγρότες, 23.571 όνειροι επαγγέλματος, 47.267 ἐργάτες βιομηχανίας, βιοτεχνίας. Στὸ 1970 είχαμε 92.681 μόνιμους μετανάστες πού ήταν 28.510 ἀγρότες, 42.066 όνειροι επαγγέλματος και 15.723 ἐργάτες βιομηχανίας, βιοτεχνίας.

Λακαΐ οι ὀρθιμοὶ παραμορφώνουν, μέχει ἔνα σημεῖο, τὴν κατάσταση, γιατὶ κατὰ πόσο μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ἐργάτης βιομηχανίας ἢ βιοτεχνίας ἔνας ἀγρότης ποὺ πήγε γιὰ ἔξη μῆνες στὴν πόλη πρὶν φύγῃ γιὰ τὸ ἔξιτερικό, αὐτὸδ μένει ἀπ' τὶς στατιστικὲς ἀναπάντητο, αὐτὸδ ποὺ φάνεται δύως καθαρὰ εἶναι τὸ πόσο δραγμαθηκε ἡ στρατολόγηση μεταναστῶν στὴν Ἑλληνικὴ ὑπαιθρο. Τὸ σημαντικώτερο εἶναι στὶς ἀλλαγὲς

Τὸν ἕδιο καιρὸ παρατηροῦμε αὐξῆση τῆς γυναικείας μετανάστευσης. Ἡ ἔξελιξη σὲ ποσοστὰ εἶναι:

	1960	1964	1969	1971
Ἄνδρες	69,7%	62,8%	56,5%	53%
Γυναῖκες	30,3%	37,2%	43,5%	47%

Ἡ πλειοψηφία τῶν γυναικῶν ποὺ μεταναστεύουν στὴν κατηγορία τῶν όνειροι επαγγέλματος 81% τὸ 1965, 88% τὸ 1966, 75% τὸ 1969.

Εἶναι δὲ καθαρὰ ἀπὸ τὸν ἀγροτικὸ πληθυσμὸ γιατὶ ἀπὸ ἀποψῆ προέλευσης οἱ στατιστικὲς τὶς κατατάσουν στὰ «συμβοηθοῦντα καὶ μὴ ἀμειβόμενα μέλη» τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ.

Τέλος δὲν ἔχουμε μετανάστευση ἀτόμων ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ ζητοῦν επαγγελματικὴ ἀπασχόληση. Αὐτὸ σημαίνει πῶς ὁ μετανάστης ἔχει δοκιμάσει νὰ βρεῖ ὑποφερτές συνθῆκες ζωῆς καὶ ἐργασίας στὴν Ἑλλάδα.

Ἡ ἀπογοήτευσὴ του σ' αὐτὴ τὴν

ποὺ ἔγιναν σὲ βάρος τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ. Τὸ 1962 ἀπὸ τοὺς 6203 ἀγρότες μετανάστες οἱ 6100 διηγόθυναν ἀγροτικὲς ἐκμεταλλεύσεις ἐνῶ τὸ 1970 στοὺς 28.510 διηγόθυναν ἀγροτικὲς ἐκμεταλλεύσεις 15.016. Ἔχουμε δηλαδὴ τὸ 1962, 103 ἀγρότες ποὺ φεύγουν γιατὶ δὲν ἔχουν νὰ διευθύνουν ἀγροτικὲς ἐκμεταλλεύσεις ἐνῶ τὸ 1970, 13.494.

Ἡ ἀλλαγὴ αὐτὴ δείχνει τὴν προletαριοποίηση τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ. Αὐτὸ δὲ σημαίνει ἀναγκαστικὰ πῶς ὁ ἀγρότης χάνει τὴν γῆ ποὺ ἐκμεταλλεύεται ἀλλὰ ἀδυναμία νὰ ἐπιζήσει ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευση τῆς γῆς ποὺ διαθέτει.

Καὶ γ' αὐτὸ φταίει ἡ ἀνιση ἀνταλλαγὴ τῶν βιομηχανικῶν μὲ τὰ ἀγροτικὰ προιόντα.

προσπάθεια τὸν ὄδηγει στὴν μετανάστευση. Σὲ μερικές περιπτώσεις ἡ ἀπασχόλησὴ του στὴν Ἑλλάδα ἔχει προσωρινὸ χαρακτῆρα, ὥσπου νὰ τελείωσουν οἱ δικτυπώσεις γιὰ τὴν ἀναγρησὴ του. Γιὰ νὰ φανοῦν καλύτερα οἱ αἰτίες τῆς ἀγροτικῆς μετανάστευσης θὰ χρειαζόταν μιὰ ἔρευνα πάνω στὴν οἰκονομικὴ κατάσταση τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου. ቩ κοινωνικοπολιστικὴ κατάσταση ἐπιρεάζει ὁ πωσδήποτε τὴν μετανάστευση μὰ στὸ μεγαλύτερο βαθμὸ τῆς καθορίζεται ἀπὸ οἰκονομικὴ κατάσταση. Θὰ προσπαθήσουμε σύντομα νὰ δώσουμε μιὰ πρώτη εἰκόνα σύτης τῆς κατάστασης.

Συνέχεια στὴν σελίδα 32

Από τή ζωή τοῦ συλόγου

ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Έφτα μέρες ξηντονης φοιτητικῆς Παρουσίας

Έπιτυχία σημείωσαν οι έκδηλώσεις φοιτητικῆς έβδομαδας, που διοργάνωσε ή «Ενωση Φοιτητῶν - Σπουδαστῶν Ν. Σερρῶν» τή δεύτερη έβδομαδα τῶν διακοπῶν τοῦ Πάσχα (4-11 Μαΐου), που πολλές ἀπ' αὐτές παρακολούθησε πλήθις κόσμου.

Τὰ ἔγκαινια τῆς φ.ε. ἔγιναν τὸ πρωὶ τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα, στὴν αἰθουσα τῆς δημόσιας βιβλιοθήκης. Στὴν ἀρχὴ τῆς τελετῆς μίλησε ὁ πρόεδρος τοῦ συλλόγου Στέλιος Μπουφίδης ποὺ ἀναφέρθηκε στοὺς σκοπούς τοῦ συλλόγου καὶ στοὺς τρόπους μὲ τοὺς ὄποιους μποροῦν νῦν ἐπιτευχθοῦν. Στὴ συνέχεια ὁ νομάρχης Σερρῶν κ. Ηυλόρωφ (μὲ τὴν προστασία τοῦ ὄποιου ἔγινε ἡ φ.ε.) κήρυξε τὴν ἔναρξη τῆς φ.ε. ἀφοῦ ἀνέφερε τὴν ἴκανοποίησή του γιὰ τὴ δράση τοῦ συλλόγου καὶ τὴν ὑπόσχεσή του γιὰ κάθε βοήθεια. Κατόπιν ὁ γραμματέας τῆς «Ενωσης Ζήσης Περδίκης μίλησε γιὰ τὰ προβλήματα τῶν φοιτητῶν (ἡ ὄμιλις δημοσιεύεται σὲ ἄλλες στήλες), ἐνῶ στὸ τέλος ἀπηύθησε γιαρετισμὸς πρὸς τοὺς φοιτητές ὁ βουλευτὴς κ. Ἀγγελούσης.

Στὴν διάρκεια τῆς φ.ε. ἔγιναν οἱ ἔξι ἔκδηλώσεις:

* Τὸ βράδυ τῆς Κυριακῆς στὴν αἰθουσα τοῦ Όρφέα τὸ θεατρικὸ ἐαγαστῆρι Θεσσαλονίκης, ὀνέβασε τὴν Φαύστα τοῦ Μπόστ.

* Τὸ τριήμερο Κυριακὴ - Δευτέρα - Τρίτη λειτουργησε στὴ Δημόσια βιβλιοθήκη ἔκθεση φωτογραφίας ἀπὸ τὰ γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου καὶ ἀντιστασιακοῦ τύπου.

* Τὴν Τρίτη τὸ πρωὶ ἔγινε συγκέντρωση τῶν μαθητῶν τῶν γυμνασίων, ἥπου συζήτηθηκαν τὰ «μαθητικὰ προβλήματα», (Πρακτικὰ ἀπὸ τὴ συζήτηση δημοσιεύονται σὲ ἄλλες στήλες). Πρὶν ἀπὸ τὴν συζήτηση, ἔγινε μία εἰσήγηση ἀπὸ τὸν συναδέλφο Γιώργο Βαδράτσικα.

* Τὴν Τετάρτη τὸ ἀπόγευμα, στὸ Δημοτικὸ Γήπεδο ἔγινε ἀγώνας μπάσκετ μεταξὺ Πανσερραϊκοῦ καὶ ὄμιλας Σερραίων φοιτητῶν, ποὺ ἔληξε μὲ νίκη τοῦ Πανσερραϊκοῦ μὲ 78-72.

* Τὴν Τετάρτη τὸ βράδυ, στὸ «Ξενία» ἔγιναν τὰ ἔγκαινια ἔκθεσης ζωγραφικῆς νέων Σερραίων καλλιτεγνῶν. Ή ἔκθεση λειτουργησε ώς τὸ τέλος τῆς έβδομαδας.

* Τὴν Πέμπτη τὸ ἀπόγευμα, στὴν αἰθουσα τῆς Σ.Π.Ε. (Σερραϊκὴ Πολιτιστικὴ Έταιρεία) ἔγιναν ὄμιλιες στὰ πλαίσια τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ 1975 σὰν ἔτους γυναικας ἀπὸ τοὺς συναδέλφους Ἀμπαλάκη καὶ Χρυσούλα Μπόλαρη μὲ θέματα «Τὸ γυναικεῖο κίνημα» καὶ «ἡ σημερινὴ Ἑλληνίδα ἀντίστοιχα Στὶς ὄμιλιες παραβρέθηκαν μεταξὺ τῶν ἄλλων ὁ δήμος φρχος Σερρῶν καὶ ἡ κ.

Ἀνδρέου καὶ ὁ βουλευτὴς κ. Παπαντωνίου.

* Τὴν Παρασκευὴ (μέρος ποὺ γιορτάσθηκε ἡ Πρωτομαγιὰ) ὁ σύλλογος

ΑΘΩΩΘΗΚΕ Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ Ε.Φ.Σ.Ν.Σ.

(στή δίκη για παράνομη ἀνακοίνωση)

Το Πταισματοδικεῖο Σερρῶν ἀθωώσε τὸν πρόεδρο τῆς «Ἐγκαταστήσεως Φοιτητῶν-Σπουδαστῶν Ν. Σερρῶν» Στέλιο Μπουφίδη, στή δίκη τῆς 29ης Μαΐου, ὑστερα ἀπὸ μήνυση ποὺ ὑποβλήθηκε ἀπὸ ἀστυνομικὸ δργαχο τῆς Τουριστικῆς Ἀστυνομίας Σερρῶν. Στὸ κατηγορητήριο ἀναφερόταν πῶς ὁ πρόεδρος τοῦ συλλόγου ἔδωσε ἐντολὴ καὶ τοποθετήθηκε στὶς 20 Μαρτίου 1975 Πανὸ μὲ χρονολογία συνέλευσεως τοῦ συλλόγου.

Ο κατηγορούμενος ὑποστήριξε πῶς ἡ τελευταία συνέλευση τοῦ συλλόγου ἔγινε στὶς 29 Δεκεμβρίου 1974 καὶ πῶς, φυσικά, δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ τοποθετηθῇ πανὸ στὶς 20 Μαρτίου μὲ ἡμερομηνία συνέλευσεως. Ἀπλῶς τοποθετήθηκε ταμπλὼ καὶ ὅχι πανὸ ποὺ ἀναφερόταν γιὰ τὴν ἐκδήλωση τοῦ συλλόγου ποὺ ἔγινε στὶς 23 Μαρτίου, μὲ ἀφορμὴ τὴν ἐπέτειο τῆς Ἐπανάστασης τοῦ 1821. Ἐπίσης ἐντόπισε πῶς ἀμέσως μετὰ τὴν παρατήρηση τοῦ ἀστυνομικοῦ δργάνου, ἀποσύρθηκε ἡ ἀνακοίνωση, τὸ μέλος τοῦ Δ.Σ. Ἡλίας Ἰλανίδης πῆρε ἀδειὰ ἀπὸ τὴν ἀρμόδια Ἀστυνομικὴ Ἀρχὴ καὶ μετὰ τοποθέτησε καινούργια ἀνακοίνωση.

«Γίτερα ἀπὸ τὰ παραπάνω τὸ δικαστήριο ἀθωώσε τὸν κατηγορούμενο.

Πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου ἦταν ἡ δίδα Μορφοπούλου, δημόσιος κατήγορος ὁ κ. Ντόντουλος, καὶ συνήγορος ὑπερασπίσεως ὁ δικηγόρος κ. Βασίλης Λαμπρινίδης.

διοργάνωσε πρωτομαριάτικη ἐκδορμὴ στὴν γραφικὴ καὶ ἀκριτικὴ Μακρινίτσα.

* Τὸ Σάββατο ἔγινε Φοιτητικὸς χόρος.

* Τὴν Κυριακὴ τὸ πρωί, τέλος, στὴν αἴθουσα τῆς Σ.Π.Ε. ἔγινε ὀμιλία καὶ δημόσια συζήτηση μὲ τὸν συνθέτη Γιάννη Μαρκόπουλο. Στὸ τέλος τῆς συζήτησης ὁ Γιάννης Μαρκόπουλος ἔπαιξε πιάνο καὶ τραγούδησε.

. Ἀλλαγὴ στὸ διοικητικὸ συμβούλιο τῆς Ε.Φ.Σ.Ν.Σ. Ο Νίκος Λαζαρίδης, ἀντιπρόσωπος τῶν Σερραίων φοιτητῶν τῆς Ἀθήνας πῆρε τὸ πτυχίο τῆς φαρμακευτικῆς καὶ στρατεύθηκε. Τὴ θέση του στὸ Δ.Σ. πῆρε ὁ ἀναπληρωματικὸς Νίκος Γαλάνης.

. Γιὰ λόγους ποὺ ἀφοροῦσαν τὴν ἀνετη καὶ σωστὴ συμμετοχὴ καὶ κρίση: ὁ λογοτεχνικὸς διαγωνισμὸς ποὺ εἶχαμε προκηρύξει ματαιώθηκε. Ἀντὶ αὐτοῦ στὸ ἐπόμενο τεῦχος μας θὰ δημοσιεύσουμε ὑστερα ἀπὸ μιὰ (ὅχι ἀναγκαστικὰ ποιοτικὴ) ἐπιλογὴ τρία ἀπὸ τὰ ἔργα ποὺ μᾶς στάλθηκαν. (δύο ποιήματα καὶ ἓνα διήγημα)

Η ΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙ ΓΙΑΤΡΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΣΑ

(κοινωνικός ρόλος της Ιατρικῆς και του γιατροῦ)

Μελέτη του ΚΩΣΤΗ ΚΑΦΤΑΝΤΖΗ

4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΓΙΑΤΡΟΥ

Βασική άρχη γιὰ τὴ διατήρηση καὶ τὴν καλυτέρευση τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ παραγωγή. Γιὰ νὰ παράγει ὁ ἀνθρωπὸς πρέπει νὰ δουλεύει καὶ γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ δουλέψῃ πρέπει νὰ εἶναι γερός.

"Ολα ζεινοῦν ἀπόδω.

"Οσο πιὸ ὑγιεινὰ ζεῦν οἱ κάτοικοι μιᾶς χώρας, τόσο λιγώτεροι ςρρωστοι ὑπάρχουν, τόσο περισσότεροι εἰν' αὐτοὶ ποὺ δουλεύουν, ἡ παραγωγὴ εἶναι πιὸ αὐξημένη. Αὐξημένη παραγωγὴ σημαίνει οἰκονομὴ ἀνάπτυξη κι αὐτὴ μὲ τὴ σειρά τους φέρνει τὴν κοινωνικὴ εὐημερία

'Η ιατρικὴ εἶναι ἡ ἐπιστήμη ποὺ φροντίζει γιὰ τὴν ὑγεία τῶν ἀνθρώπων.

'Ο πραγματικός της ρόλος δὲν εἶναι μόνο νὰ θεραπεύει τοὺς ὄρρωστους ἀλλὰ νὰ φροντίζει νὰ μὴ ὄρρωσταίνουν οἱ ἀνθρωποι. Νὰ προλαβαίνει δηλαδὴ τὶς ὄρρωστιες.

Καὶ τὶς προλαβαίνει ὅταν βρίσκει τὶς αἰτίες ποὺ τὶς προκαλοῦν καὶ τὶς καταπολεμᾶ. "Ετσι ὅπως λειτουργεῖ ἡ ιατρικὴ στὴν Ἐλλάδα εἶναι ἀδύνατο νὰ ἔχει προληπτικὸ χαρακτῆρα. Οἱ γιατροὶ εἶναι ἐπαγγελματίες ποὺ κάθονται στὸ «μαγαζί» τους καὶ περιμένουν τὸν πελάτη. Καὶ πελάτης τους εἶναι ὁ ἥδη ὄρρωστος. Κανένας δὲν φρόντισε νὰ τὸν προφυλάξῃ ἀπ' τὴν ὄρρωστεια. Κανένας

δὲ φρόντισε νὰ μὴ εἶναι μολυσμένο τὸ νερὸ ποὺ ἤπιε, κανένας δὲν πρόσεξε ὅτι ἡ τροφὴ του εἶναι ὑγιεινή, κανένας δὲ ρώτησε ὅτι τὸ σπίτι ποὺ μένει ἔχει φῶς, ἀέρα, ζέστη τὸ χειμῶνας κι οὔτε ὅτι τὸ ἔργοστάσιο ποὺ δουλεύει ἔχει κανονικὸ ἀερίσμα. Μόνο ὁ γιατρὸς (πολὺ ἀργὰ ὅμως) τὸν ρωτάει πότε ἔφτυσε αἷμα, δηλαδὴ πότε κατάλαβε ὅτι πάσχει ἀπὸ φυματίωση, ὁ καινονικὸς ρόλος τοῦ γιατροῦ δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ἐνιαῖος γιὰ ὅλον τὸν κόσμο καθορίζεταικαθε φορὰ ἀπὸ τὶς ἀνάγκες τοῦ τόπου ἀπὸ τὶς οἰκονομικὲς δυνατότητες λειτουργίας του.

'Ανάλογα μὲ τὶς συνθῆκες ποὺ ἐπικρατοῦν σ' ἓνα τόπο, ἀνάλογα μὲ τὸ βαθμὸ ποὺ οἱ κάτοικοι εἶναι ἔκτεινεμένοι στὶς ὄρρωστειες, δρίζοται καὶ οἱ ὑποχρεώσεις τοῦ γιατροῦ καὶ τῆς ιατρικῆς παραπέρα.

Στὴν Ἐλλάδα, τὸ χαμηλὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο ποὺ ὑπάρχει στὶς περισσότερες περιοχές, ἡ ἀσχημη κατανομὴ τοῦ πληθυσμοῦ, καὶ τοῦ πλούτου, τὸ χαμηλὸ μορφωτικὸ ἐπίπεδο καὶ κατὸ συνέπεια τὸ ἐπίπεδο ὑγιεινῆς σὲ συνάρτηση μὲ τὴ μορφὴ τῆς κοινωνίας, τὶς δυσειδαιμονίες τοῦ λαοῦ καὶ τὸ εἶδος τῆς θρησκείας (οἱ μωαμεθανοὶ πλένονται 3 φορὲς τὴν ἡμέρα γιὰ νὰ προσευχθοῦν. κάνουν περιτομὴ καὶ οἱ γυναικες τους πολὺ πιὸ σπάνια ἀπὸ τὶς Χριστιανὲς παθαίνουν καρκίνο τοῦ τραχήλου τῆς

μήτρας) ήπαγυρεύουν πολὺ ἐνισχυμένες ὑποχρεώσεις στὴ Ἑλληνικὴ ἴατρικὴ καὶ τοὺς φορεῖς τῆς, γιατροὺς καὶ ἰδρύματα.

Ο γιατρὸς ἐδῶ πρέπει ὅχι μόνο νὰ περιμένῃ τὴν πελατεία στὸμαγαζί του μὰ νὰ νοιάζεται καὶ λίγο γιὰ τὸ πῶς ζοῦν, τί τρωνε, πῶς ντύνονται οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς του.

Εἶναι ἀπαράδεκτο νὰ ἔκστρατεύουν οἱ ἀρχιτέκτονες καὶ οἱ περιηγητικοὶ σύλλογοι ἐνάντια στὴ μόλυνση τοῦ περιβάλλοντος καὶ στὶς ἀνθυγειενὲς συνθῆκες ζωῆς τοῦ λαοῦ καὶ οἱ γιατροὶ νὰ κάθονται μὲ σταυρωμένα χέρια. Κυκλοφοροῦν ἐλεύθερα στὸ ἐμπόριο χιλιάδες βλαβερὰ γιὰ τὴν ὑγεία εἰδὴ (τρόφιμα-ροῦχα) γιτζούνται κάθε μέρα κατοικίες χωρὶς νὰ τηροῦνται οἱ στοιχειώδεις ὅροι ὑγειενῆς καὶ τὸ περιβάλλον μοιάνεται ἀνεξέλεγκτα. Ἡ φύσηκαταστρέφεται, τὰ δάση καίγονται γιὰ νὰ γίνουν οἰκόπεδα καὶ πουθενὰ οἱ ὑπόνομοι δὲν ἔξυπηρετοῦν τὸ σκοπό τους.

Κάθε φορὰ ποὺ ξεσπάει μιὰ ἐπιδημία οἱ γιατροὶ τρίβουν τὰ χέρια τους. Καὶ οἱ ἰδιωτικοὶ καὶ οἱ ὑπάλληλοι τῶν ἰδρυμάτων (γιατὶ μετὰ τὸ ὑπαλληλῖκι θὰ πᾶνε κι αὐτὸι στὸ δικό τους ἴατρεο...).

Οἱ ὑγειονομικὲς ὑπηρεσίες σκίζονται νὰ βροῦν τὴν ἑστία τῆς ἐπιδημίας. Κάποτε τὴν βρίσκουν. Βρίσκουν, νὰ ποῦμε, ὅτι στὶς Σέρρες τὸ 67 γιὰ τὴν ἐπιδημία τῆς ἡπατίτιδος ἔφταιγε τὸ νερὸ ποὺ ἔρχονταν ἀπὸ τὸ ἀντλιοστάσιο τοῦ Ἀγ. Προδρόμου καὶ ἦταν μοισυσμένο. Γιὰ δύο γρόνια τὸ νερὸ ἦταν «ὑπὸ παρακολούθηση» κι αὐτὸ δῆταν ὅλο. «Οταν θὰ ξεσπάσει ἡ ἐπόμενη ἐπιδημία θὰ βροῦν πάλι ὅτι ἔφταιγε τὸ νερὸ ἡ τὸ γάλα ποὺ μέχρι τότε τὸ ἀφήνουν ἐλεύθερο νὰ γεμίζῃ μικρόβια καὶ νὰ τὰ μοιράζει δίκαια στοὺς

φουκαράδες ποὺ τὸ πίνουν.

Τὸ νερὸ ποὺ ὑδρεύει τὴ Θεσσαλονίκη κρίθηκε τρεῖς φορές ἀκατάλληλο, συνεχίζει δύμας νὰ ξεδιψάει τοὺς κατοίκους. Τὸ ἵδιο γίνεται σ' ὅλες τὶς περιοχὲς τῆς Ἑλλάδας (ὅσες ἔχουν νερό...).

«Οταν τὸ '71 ἡ χολέρα ἔφτασε στὰ σύνορα, ὅλες οἱ ὑγειονομικὲς ὑπηρεσίες ξεχύθηκαν νὰ ἐμβολιάσουν τὸν κόσμο καὶ δύσους ἀσχολοῦνται μὲ τὰ τρόφιμα ὑποχρεωτικά. Ἔλεγχον τὴν καθαριότητα στὰ μαγαζιά, φρόντισκν ὅλοι οἱ μαγοζάτορες νὰ εἶναι καθαροὶ καὶ νὰ φοροῦν μπλούζες εἰδικές γιὰ τὴ δουλειά.

Τώρα ποὺ ἡ χολέρα «δὲν εἶναι κοντὰ» οἱ μπακάληδες πιάνουν τὸ τυρὶ μὲ τὸ ἵδιο χέρι ποὺ πρὸν ἔπιαναν τὶς πατάτες. Στὰ ἑστιατόρια τὰ πιάτα εἶναι πόντα μισοπλυμένα καὶ τὰ ποτήρια ἀπλυτα, ἡ μακαρονάδα σερβίρεται μὲ τὴ χούφτα καὶ στὰ ζαχαροπλαστεῖα τὰ ποντίκια εἴναι παχειά καὶ πολλά.

Μέχρι ἐκεῖ φτάνει ἡ ἴατρικὴ φροντίδα. Στὴν ἴατρικὴ σχολὴ δὲν τὰ μαθαίνουμε αὐτά. Ἡ μᾶς μαθαίνουν ἐλάχιστα σοιχεῖα χωρὶς καμμιδὲ οὐ σιαστικὴ μόρφωση. Στὶς χῶρες ποὺ δύλα αὐτὰ τὰ μαθαίνουν οἱ γιατροί, ἔχουν (δυστυχῶς;) τέσσερις φορὲς λιγότερη δουλειά ἀπ' ὅτι οἱ γιατροὶ στὴν Ἑλλάδα..... Πιὸ λιανά: οἱ ἄνθρωποι ἀρρωστανούν τέσσερις φορὲς λιγότερο ἀπὸ μᾶς.

5. ΠΑΡΟΧΗ ΥΓΙΕΙΝΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΥΨΗΣ

Τοῦτο τὸ θέμα ἡταν, εἶναι καὶ θὰ εἶναι πολὺ σκοτεινὸν γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Φταῖνε πολλὰ πράγματα καὶ ἡ λύση του θὰ ἔθιγε πολλά συμφέροντα. Ἐπειδὴ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ἐπεκταθῇ μὲ λεπτομέρειες μιὰ καὶ οἱ πιὸ ὑπεύθυνοι κρατοῦνται τὰ ἀρχεῖα καὶ τὸ στόμα τους κλειστό, θὰ παραθέσω μερικὰ στοιχεῖα ποὺ θὰ βοη-

Ηήσουν τὸν καθένα νὰ βγάλει μόνος του συμπέρασμα.

Τὸ 1972 ὑπῆρχαν στὴν Ἑλλάδα 235 νοσοκομεῖα. Ἀπ' αὐτὰ τὰ 40 στὴν Ἀθήνα. 563 ἰδιωτικὲς κλινικὲς οἱ 160 στὴν Ἀθήνα. Τὰ μοναδικὰ νοσηλευτικὰ κέντρα ποὺ θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε πώς λειτουργοῦν σωστὰ βρίσκονται στὴν Ἀθήνα καὶ τὴ Θεσσαλονίκη. Τὰ ὑπόλοιπα, ποὺ ὑπάρχουν, δὲν διαθέτουν οὔτε κατάλληλο ἔξοπλισμό, οὔτε κατάλληλο προσωπικὸ γιὰ νὰ λειτουργήσουν σωστά.

Στὴν Ἀθήνα ἀντιστοιχεῖ ἔνα νοσηλευτικὸ κρεβάτι σὲ 130 κατοίκους.

Στὴν ἐπαρχία 1 κρεββάτι γιὰ 1660 κατοίκους.

Στὴν Ἀθήνα ὑπάρχει τὸ 21,7% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας καὶ ἔχει συγκριτωθεῖ τὸ 53% τοῦ συνόλου τῶν γιατρῶν (στοιχεῖα τοῦ 1972) καὶ τὸ 50% τῶν νοσοκομειακῶν κρεβατιῶν.

΄Απὸ τοὺς 52 νομοὺς τῆς χώρας στοὺς 11 ὑπάρχουν λιγότεροι ἀπὸ 50 γιατροῖ.

Στὴν Ἀθήνα ὑπάρχουν 8.869 γιατροί. Στὸ νομὸ: Ξάνθης 50 γιατροὶ 90.000 κάτοικοι Ροδόπης 70 γιατροὶ 110.000 » Καρδίτσας 90 » 150.000 »

Στὴν Ἀθήνα ἀντιστοιχεῖ 1 γιατρὸς γιὰ 265 κατοίκους, ἐνῶ στὴν ἐπαρχία ἔνας γιατρὸς γιὰ 1263 κατοίκους καὶ 17 νοσοκόμες γιὰ κάθε 10.000 ἀτομα.

Τὸ 1970 ὑπῆρχαν 1.493 διπλωματοῦχες ματεῖς, 2.765 διπλωματοῦχες νοσοκόμες καὶ 8.373 πρακτικὲς νοσοκόμες.

΄Αν ὑπολογίσουμε ὅτι οὐσιαστικὴ δουλειὰ προσφέρουν μόνο οἱ διπλωματοῦχες τότε ἀντιστοιχεῖ μιὰ νοσοκόμα γιὰ 3.000 κατοίκους. Στὴν Εύρωπη σὲ κάθε γιατρὸ ἀντιστοιχοῦν 2 νοσοκόμες. Στὴν Ἑλλάδα ἀν-

τιστοιχοῦν 4 γιατροὶ σὲ κάθε νοσοκόμα.

Μερικὸ στοιχεῖα γιὰ τὴν κατάσταση τοῦ πληθυσμοῦ:

Στὶς πόλεις τὸ 32% τοῦ πληθυσμοῦ τοὺς σὲ σπίτια μὲ 1 δωμάτιο. Τὸ 35% τῶν οἰκογενειῶν σὲ σπίτια μὲ 2 δωμάτια.

Στὴν ὕπαιθρο. Στὸ 1.000.000 ἀγροτικῶν οἰκογενειῶν 110.000 στεγάζονται σὲ ἐνταλῶς ἀνθυγειειὰ σπίτια.

36.000 ἄτομα ζοῦν σὲ καλύβες, τσαντήρια, ἀποθήκες κ.λ.π.

΄Απὸ τὰ 871.000 νοικοκυριὰ ἀγροτικῶν περιοχῶν

350.720 δὲν ἔχουν νερὸ

546.260 δὲν ἔχουν ἀποχωρητήριο στὸ σπίτι.

155.900 δὲν ἔχουν καθόλου ἀποχηρητήτιο

5,8 ἑκατομμύρια "Ελληνες δὲν ἔχουν λουτρὸ στὸ σπίτι τους.

1 ἑκατομμύριο δὲν ἔχουν ἡλεκτρικὸ ρεῦμα.

113.000 νοικοκυριὰ ζοῦν κοινοβιακὰ σὲ χώρους μὲ 1 δωμάτιο.

Στὸ IKA παρουσιάζονται κάθε μέρα κατὰ μέσο ὅρο 140 ἐργατικὰ ἀτυχήματα. Ποὺ σημαίνει χοντρικὴ ὅτι τὸ 54% τῶν ἐργατῶν τῆς χώρας παθαίνουν ἐργατικὰ ἀτυχήματα κάθε χρόνο.

΄Πάρχουν 1.700 ἀγροτικὰ ἱατρεῖα ἀπὸ τὰ ὄποια λειτουργοῦν 1100.΄Απ' αὐτὰ ποὺ λειτουργοῦν τὸ 85% δὲν ἔχουν καθόλου ἔξοπλισμὸ (ἐργαλεῖα γιὰ μικροεπεμβάσεις - ἐπιδέσμους - φάρμακα κ.λ.π.)

΄Αξίζει νὰ σημειωθῇ ἀκόμη ὅτι τὸ 70% περίπου τῶν ἀγροτικῶν ἱατρείων τὸ κρατοῦν γιατρὸν ποὺ μόλις πῆραν τὸ πτυχίο τους χωρὶς καμμιά Συνέχεια στὴν σελίδα 23

ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΖΗΣΗ ΠΕΡΔΙΚΗ*

* Τὸ κείμενο αὐτὸν (μὲν ἐλάχιστες διορθώσεις) διαβάστηκε στὰ ἐγκαίνια τῆς «φοιτητικῆς ἔβδομάδας» στὶς 4-5-1975.

‘Η παρακάτω σύντομη παρουσίαση σὰ σκοπὸν ἔχει πρῶτα-πρῶτα τὴν γνῶση, ἀπὸ πιὸ πλατιές λαϊκὲς μᾶζες, τῶν φοιτητικῶν προβλημάτων, τὸ νὰ βρεθῇ κάποιος τρόπος γιὰ νὰ λυθοῦν καὶ ἀκόμα τὴ δικαιολόγηση, ἀν̄ πρέπει νὰ τὸ πῶ ἔτσι, ὅλων τῶν προσφάτων φοιτητικῶν κινητοποιήσεων ποὺ δὲ πολὺς κόσμος, ἰδιαίτερα στὴν ἐπαρχία, δὲν τὶς βλέπει μὲ καλὸ μάτι, κι αὐτὸν γιατὶ ἀγνοεῖ τὰ προβλήματα τῶν σημερινοῦ “Ελληνικα φοιτητῆς.

Τὸ δικαιώματα στὴν μόρφωση εἶναι τὸ πιὸ βασικὸ γνώρισμα τῆς ἐκπαίδευσης σὲ μιὰ δημοκρατικὴ χώρα. Τὸ ἕδιο τὸ σύνταγμα θεωρητικὰ καθιερώνει δικαιώματα ισότητας στὴ ἀπόκτηση τῆς γνῶσης γωρὶς νὰ κάνῃ καμμιὰ διάκριση στὸ φύλο, στὴν φυλή, στὴν ἐθνικότητα καὶ στὴν οἰκονομικὴ κατάσταση.

“Ολα αὐτὰ ὅμως στὴν πράξη εἶναι σχεδὸν ἀνύπαρκτα, εἰδικὰ γιὰ αὐτοὺς ποὺ ἀνήκουν στὶς πιὸ ἀσθενεῖς οἰκονομικὲς τάξεις.

Γιατὶ ἀν̄ δὲν εἴσαι εὔπορος, δὲν καταφέρνεις νὰ ξεπεράσῃς τὰ οἰκονομικὰ ἐμπόδια γιὰ νὰ μπῆς, νὰ σπουδάσῃς καὶ νὰ τελειώσῃς τὸ πανεπιστήμιο.

Γιὰ νὰ γίνῃ πραγματικότητα αὐτὸν τὸ δικαιώματα γιὰ ΟΛΟΥΣ γιὰ τὴν ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΜΟΡΦΩΣΗ παλεύει ἀνέκαθεν τὸ φοιτητικὸ κίνημα. ‘Ο φοιτητὴς ἀγωνίζεται γιὰ νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα τῆς διαβιωσῆς, τῆς ἐκπαίδευσης, γιὰ νὰ ικανοποιήσῃ τὰ ἐνδιαφέροντά του, ποὺ εἶναι ἐνδιαφέροντα ἐνὸς ὀλοκληρωμένου ἀνθρώπου, ἀγωνίζεται καὶ παλεύει γιὰ τὰ ίδαινια τῆς ἐλευθερίας,

τῆς δημοκρατίας καὶ τῆς κοινωνικῆς προσόδου.

Θὰ ἀναφερθῶ πρῶτα στὸ πρόβλημα τῆς διαβίωσης. Αὐτὸν ἀφορᾶ τὶς συνθῆκες καὶ τὶς δυνατότητες συμμετοχῆς κατὰ τρόπο ἀπρόσκοπτον καὶ ἀποδοτικὸ στὴν κατάκτηση τῆς γνώσης. Μπροστά σ’ αὐτὸν τὸ πρόβλημα δὲ φοιτητὴς μένει ἀνυπεράσπιστος καὶ γιὰ νὰ τὸ λύσῃ θὰ στηριχθῇ εἴτε στὴν οἰκονομικὴ ἐνίσχυση ἀπὸ τὴν οἰκογένειά του εἴτε προσπαθώντας νὰ βρῆ μιὰ δουλειὰ ποὺ νὰ τοῦ ἀφήνει καὶ δρεις γιὰ διάθεσμα καὶ γιὰ παρακολούθηση τῶν παραδόσεων, τῶν φροντιστηρίων, τῶν ἐργαστηρίων καὶ τῶν ακαδημαϊκῶν, ἢ στὸν βαθύδειο τῆς δικῆς του ἀντοχῆς καὶ εὐασθητίσας στὶς ἀθλίες συνθῆκες διατριφῆς καὶ στέγης.

Βλέπουμε τρεῖς βασικὲς πλευρὲς στὸ πρόβλημα-διαβίωση: τὴν στέγαση - τὴν σίτιση καὶ τὴν οἰκονομικὴ ἐνίσχυση.

Γιὰ νὰ βρῆ δὲ φοιτητὴς στέγη κατάλληλη δηλαδὴ ὑγιεινή, μὲ τὶς στοιχειώδεις ἀνέσεις, μὲ συνθῆκες ποὺ δὲν θὰ τὸν ἐμποδίσουν στὴ μελέτη πρέπει νὰ πληρωσῃ ψηλὸ νοῖκο

πρότυμα πού είναι δυσβάστακτο οι-
κονομικό βάρος. Βασικά τρεῖς εί-
ναι οι κατευθύνσεις πρὸς τὶς ὁποῖες
μπορεῖ νὰ κινηθῇ ὁ σπουδαστὴς γιὰ
νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα τῆς στέγης.
Φοιτητικὲς ἑστίες — οἰκοτροφεῖν —
νοικιασμὸς δωματίου ἢ διαμερίσμα-
τος. Θὰ ἀναφερθῶ στὸ Πανεπιστή-
μιο οτῆς Θεσσαλονίκης μὰ καὶ πὸ
ὅργανωμένῳ ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα θεω-
ρεῖται, σ' αὐτὸ σπουδάζω κι ἐγὼ
καὶ οἱ πὺ πολλοὶ συμπατριώτες μου
φοιτητές.

Ὑπάρχουν δυὸ φοιτητικὲς ἑστί-
ες (1 ἀρρένων-1 θηλέων) ποὺ ὑπά-
γονται στὸ ἔθνικὸ ἔδρυμα «Βασιλεὺς
Παῦλος». Γιὰ νὰ μείνῃ στὶς Ἐστί-
ες πρέπει νὰ κάνῃς αἴτηση ἀπὸ τὸ
καλοκαίρι. Οἱ θέσεις είναι πολὺ πε-
ριωρισμένες. Προτιμοῦνται αὐτοὶ ποὺ
είναι παιδὶα στρατιωτικῶν, δημοσίων
ὑπαλλήλων, αὐτοὶ ποὺ ἔχουν κά-
πιον δικό τους ποὺ μπορεῖ νὰ κά-
νῃ «τηλέφωνο» καὶ πέντε-δέκα ποὺ
ἔρχονται ἀπὸ παιδοπόλεις. Οἱ λίγες
θέσεις ποὺ πέρισσεύουν ἐννοεῖται ὅτι
δὲν φθάνουν γιὰ ὅλους τοὺς ἄλλους
ποὺ κατάφονται ἀπὸ ἐργατική, ἀ-
γροτικὴ ἢ μικροαστικὴ οἰκογένεια.
Ὑπάρχουν ἀκόμα καὶ τὰ οἰκοτρο-
φεῖα τῆς ΧΑΝΘ, τῆς XEN, τοῦ
«Φάρου» τοῦ «Ἀποστόλου Παύλου»
καὶ λίγα ἰδιωτικά. «Ολα μαζὶ τὰ οἰ-
κοτροφεῖα δὲν στεγάζουν παραπάνω
ἀπὸ 3.500 φοιτητές. Σκεφτῆτε τώρα
ὅτι τὸ Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
φοιτοῦν πιὸ πολλοὶ ἀπὸ 25.000 φοι-
τητὲς ποὺ οἱ οἰκογένειες τους μένουν
μακριὰ ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκη.

Συνεπῶς σ' ὅλους τοὺς ἄλλους
δὲν μένει μένει παρὰ νὰ ἀναγκασθοῦν
νὰ βροῦν δωμάτιο μὲ ἐνοίκιο ποτὲ πὺ
κάτω ἀπὸ 1000 δρχ. κάθε μῆνα ἢ
μαζὶ μὲ συναδέλφους ἢ φίλους νὰ
νοικιάσουν διαμέρισμα γιὰ νὰ ἔρθῃ
πιὸ φθηνὰ τὸ ἐνοίκιο στὸ κάθε ἀ-
τομο, ἀλλὰ κι αὐτὸ δὲν κατεβαίνει
τὶς 800 δρχ.

Τώρα γιὰ νὰ βρῆς σπίτι πρέπει
νὰ ἔλθῃς στὴ Θεσσαλονίκη μῆνες
πρὸιν νὰ ἀρχίσουν τὰ μαθήματα, νὰ
ἔχῃς γερὰ πόδια γιὰ περπάτημα καὶ
λίγη τύχη. ^τΌταν ἐπὶ τέλους βρῆς
κάπου «ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ» τέσσερι
στὶς πέντε φορές, ἀν πῆς ὅτι εἶσαι
φοιτητής θὰ πάρῃς τὴν ἀπάντη-
στι δὲν νοικιάζεται γιὰ σένα. Αὐτὴ
ἢ ἀμφιβολὴ κοινωνικὴ κατοχύρωση
τῶν φοιτητῶν κάνει τὸ πρόβλημα
τῆς στέγης ἀκόμη πιὸ δισεπίλυτο.

Κοντὰ στὴ στέγαση δύμας ὑπάρ-
χει κατὸ ἔξ ίσου βασικὸ πρόβλημα
τῆς σίτησης. ^τΥπάρχουν τὰ φοιτη-
τικὰ ἑστιατόρια τῆς πανεπιστημια-
κῆς φοιτητικῆς λέσχης γιὰ 8.000
περίπου φοιτητές, τὰ ἑστιατόρια τῶν
φοιτητικῶν ἑστιῶν γιὰ τοὺς οἰκο-
τρόφους τους καὶ γιὰ διλγαρίθμους
σπουδα τὲς τῆς Βιομηχανῆς καὶ
τῆς σχολῆς ^τΎπομηχανικῶν.

Η ποιότητα τοῦ φαγητοῦ στὴ
Λέσχη είναι πολὺ συζητήσιμη πέ-
τρες στὰ ὅσπρια, χῶμα καὶ σαλιγ-
κάρια στὰ μαρούλια καὶ τὸ λάχανο,
ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ φᾶς πρέπει νὰ πε-
ριμένῃς ἀπὸ μισὴ ὥρα καὶ πάνω στὴν
ὑρὰ καὶ μετὰ γύρω στὰ 15 λεπτὰ
βόλτα μὲ τὸν δίσκο στὰ γέρια γιὰ
νὰ βρῆς θέση νὰ καθήσῃς.

Η τρίτη πλευρὰ τοῦ προβλή-
ματος, ἡ οἰκονομικὴ ἐνίσχυση τῶν
φοιτητῶν, ἀφήνεται νὰ λυθῇ ἀπὸ τὴν
οἰκονομικὴ δυνατότητα τοῦ σπιτιοῦ
του καὶ ἀπὸ τὶς ὑποτροφίες τοῦ Ι-
δρύματος Κρατικῶν ὑποτροφιῶν. Θέ-
λω νὰ ἀναφερθῶ σ' αὐτὲς τὶς τε-
λευταῖς. ^τΗ ὑποτροφία είναι 18.000
δρχ. τὸν χρόνο, ἀλλὰ πόσες ὑπο-
τροφίες χρηγοῦνται; ^τΑπὸ τὴν ἔ-
πετηρίδα τοῦ Ι.Κ.Υ. γιὰ τὴν ἀκα-
δημαϊκὴ χρονιὰ 1972-73 εἶχαν προ-
γραμματισθεῖ 3.591 ὑποτροφίες καὶ
639 εἰδικὲς ὑποτροφίες. Πάρτε γαρ-
τὶ καὶ μολύβι καὶ λογαριάστε τὸ
ποσοστὸ τῶν ὑποτροφιῶν στὸ σύ-
νολο τῶν φοιτητῶν ὅλων τῶν ἔλ-

ληγικών πανεπιστημίων πού είναι περισσότεροι άπο 80.000.

Νά πούμε και δυὸς λόγια γιὰ αὐτές τις εἰδικές ύποτροφίες. Τὰ τροφεῖα είναι 2500 δρχ. φιδία κάθε μήνα και χορηγούνται στους φοιτητές της Φιλοσοφικῆς και τῆς Φ.Μ.Σ. μὲ τὴν ὑποχρέωση νὰ ἐργασθοῦν ἀμέσως μόλις πάρουν τὸ πτυχίο τους στὰ δημόσια γυμνάσια. "Ἡ οὐσία δύως τῶν εἰδικῶν ύποτροφιῶν βρίσκεται στὸ γεγονός ὅτι τὸ κράτος ἔθελε νὰ ἐπανδρώσῃ τὶς «ἄγονες γραμμές» τῆς μέσης ἐκπαίδευσης, δηλαδὴ ἐκεῖ ποὺ παρουσίαζε ἔλλειψη δώρισμάνων καθηγητῶν (φιλόλογοι-μαθηματικοί). "Ἄραγε ἀν δὲν ὑπῆρχε ἔλλειψη καθηγητῶν στους κλάδους αὐτούς, θὰ καθιερώνοτουσκαν;

Καὶ κάτι γιὰ τὶς δημόσιες τῶν ἐργαζομένων φοιτητῶν καὶ τὰ ἔκτακτα ἐπιδόματα γιὰ τὴν θερινὴ ἐργασία τῶν φοιτητῶν. Γιὰ νὰ πάρῃ μιὰ τέτοια δημόσια ἐργασία 250 μεροκάματα τὴν τελευταία χρονιὰ πρὶν ἀπὸ τὴν δημιουργία τοῦ δικαιώματος τῆς δημόσιας φοιτηρίας. Οἱ δημόσιες χορηγούνται μονάχα στους φοιτητές τοῦ Πολυτεχνείου (Αθήνας καὶ Θεσσαλονίκης), τῆς ΑΣΟΕΕ, τῆς Βιομηχανικῆς) λέσ καὶ οἱ σπουδαστές τῶν ἄλλων σχολῶν δὲν εἶναι φοιτητές. 'Αλλὰ καὶ ὁ ἀριθμὸς ἀριθμὸς τῶν 20 δημοφιλούντων είναι τόσο μεγάλος, τὴν στιγμὴ ποὺ ἔνας τόσο μεγάλος, ἐργάτης κάνει λιγότερα μεροκάματα τὸ χρόνο. Δηλαδὴ τὸ κράτος ἀρνεῖται τὴν ἀναγράφιση τοῦ ἐργαζομένου ἐξαν κάνης 240 μεροκάματα.

Γιὰ τὰ ἔκτακτα ἐπιδόματα ποὺ δίνονται σ' αὐτοὺς ποὺ δουλεύουν τὸ καλοκαίρι ἀρκεῖ νὰ σᾶξ ἀναφέρω προσωπική μου ἐμπειρία γιὰ νὰ φανῇ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κράτους. Δούλεψα ἀπὸ τὶς 25 τοῦ Ιούνη μέχρι τὶς 6 τοῦ Σεπτεμβροῦ καὶ συμπλή-

ρωσκ 60 μεροκάματα. "Οταν πῆγα στὸν Ο.Α.Ε.Δ. γιὰ νὰ πάρω τὸ ἐπίδομα, ἡ ὑπάλληλος ἔκπληκτη μοῦ εἶπε: «Μὰ εἴσαι φοιτητής; ἔχεις 5 δημοφιλούντων τὸν Ιούνιο. Οἱ φοιτητικές διακοπές είναι 1 Ιουλίου-31 Σεπτεμβρίου» κι ἔτσι μοῦ ἀρνήθηκαν τὸ ἐπίδομα.

Στὸν θεσμὸ τῶν δημόσιων πρέπει νὰ γράψω γιὰ αὐτές τοῦ ἔξωτερικοῦ γιὰ μετεκπαίδευση. "Ολοὶ οἱ φοιτητὲς ὅταν βρίσκονται στὰ τελευταῖα ἔτη τῶν σπουδῶν τους συζητᾶν γιὰ τὸ πῶς θὰ πάνε ἔξω» γιὰ νὰ εἰδικευθοῦν καὶ νὰ συμπληρώσουν τὶς γνώσεις τους. Εἶναι κι αὐτὸ δεῖγμα τῆς ποιότητας τῆς παιδείας ποὺ προσφέρεται στὰ πανεπιστήμια εἰδικὰ στὶς θετικὲς ἐπιστῆμες.

'Απὸ τὴν ἐπετηρίδα τοῦ Ι.Κ.Υ. βλέπουμε ὅτι στὶς χρόνιες 1961-1965 προκηρύχτηκαν 501 τέτοιες δημόσιες. 'Ενδιαφέροθηκαν 3.835 πτυχιοῦχοι ἀλλὰ ἔφυγαν ἔξω μονάχα 186. 'Απὸ αὐτοὺς γύρισαν οἱ 83 μονάχα. Τὰ τελευταῖα νούμερα δείχνουν ὅτι μονάχα μὲ κατάλληλες συνθήκες, θὰ γυρίσουν οἱ ἐπιστήμονες αὐτοὶ στὴν πατρίδα τους. Χάνονται γιὰ τὰ πανεπιστήμια μας ἀφοῦ μποροῦν νὰ παραχρείνουν στὸ ἔξωτερικό, ὅπου τὸ περιβάλλον γι' αὐτοὺς είναι ίδιαν καὶ ἀπό όλες τὶς ἀπόψεις (μισθός - συνήθηκες ἔρευνας καὶ ἐργασίας - εύκαιριες ἐπιστημονικῆς ἀνάδειξης).

'Η 'Ελληνικὴ παιδεία ἔξακολουθεῖ νὰ είναι ὁ μεγάλος ἀσθενης. 'Η ἔκπαίδευσή μας μένει ἐδῶ καὶ χρόνια διληγαρχικὴ στὴν σύνθεσή της, μένει σκοταδιστικὴ καὶ ἀντιεπιστημονικὴ στὸ περιεχόμενο τῶν σπουδῶν ἀνελύθερη καὶ αὐταργικὴ στὴν λειτουργία της. Η ἔκπαίδευσή μας στηρίζεται στὴν παθητικὴ συμμετοχή μας ποὺ είμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ ἀκοῦμε μονάχα καὶ νὰ μαθαίνουμε ἀπ' ἔξω αὐτὰ ποὺ διδάσκει ἡ καθηγητικὴ αὐθεντία. Θεωροῦν σὰν

στόχο τῆς λειτουργίας του Πανεπιστημίου τὴν ἀσκηση τῆς μνήμης μας καὶ αὐτὴν τὴν ἀνάγουν σὲ Ἰδιώτες ἐκπαιδευτικό.

Τὸ πανεπιστήμιο ἔξακολουθεῖ νὰ ἔχῃ φεουδαρχικὴ ὄργάνωση. Βάση τῆς ἐκπαιδευτικῆς θεωρεῖται ἡ ἔδρα, δηλ. οἱ συγκεκριμένες γνώσεις ἐνὸς καθηγητῆ ποὺ δὲν ἔνωνται ὄργανικὰ μὲ τὶς ὑπόλοιπες ἔδρες τῆς σχολῆς ἀλλὰ εἰναι αὐθύπαρκτη καὶ ανεξάρτητη ἀπὸ τὶς ἄλλες ἔδρες. Καὶ δταν κάποιος ἀποκτήσῃ τὸν τίτλο τοῦ καθηγητῆ μιᾶς ἔδρας ὅχι μονάχα τὴν μονοπλεῖ μέγρις ὅτου βγῆ στὴ σύνταξη ἀλλὰ τὴν μεταβιβάζῃ κληρονομικὰ σ' ὅπιον δὲδιος θέλει, προσπαθώντας δικούς τους ἀνθρώπους σὲ βοηθό, ἐπιμελητή, ὑφη-

γητή.

Δὲν θέλω νὰ ἀναφερθῶ στὸ πολυζητημένο τελευταῖα θέμα τῆς συνδιοίκησης μιὰ καὶ οἱ Ἰδιες οἱ συνδιοίκησικὲς προσπάθειες δὲν ἔχουν ἀποκρυσταλλώσει τὴν σχετικὴ φύρμουλα.

Οὔτε θέλω νὰ γράψω τὰ δικά μου συμπεράσματα ἀπὸ τὴν ἔφευνα χύτη, ἀλλὰ μὲ τὴν παράθεση τῆς κατάστασης αὐτῆς στὴν πανεπιστημιακὴ ζωὴ ὁ καθένας ἀς ἀντλήση τὰ δικά του συμπεράσματα καὶ μετὰ ἀς κρίνῃ αὐστηρὰ ἥ μὲ ἐπιείκια τὶς ἐκδηλώσεις τοῦ φοιτητικοῦ κινήματος στὸν τόπο μας.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

Η "ΓΝΩΣΙΣ,,

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΧΡ. ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗ

Π. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 7 - ΤΗΛ. 26.532 ΣΕΡΡΑΙ

ΠΛΟΥΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΔΙΑΘΕΤΟΥΜΕ ΒΙΒΛΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ - ΙΣΤΟΡΙΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ

ΠΩΛΗΣΙΣ: ΧΟΝΔΡΙΚΗ - ΔΙΑΝΙΚΗ

ΔΩΡΕΑΝ ΓΙΑΙΔΙΑ

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ή ΜΥΟΟΣ;

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΔΗΜΑΚΗ

Σύνολο πληθυσμοῦ: 7.302.560

’Απόφοιτοι ’Ανωτάτων ’Εκπαίδευτικῶν τί Ιδρυμάτων: 210.520

’Απόφοιτοι Μέσης ’Εκπαίδευσης: 790.200

’Απόφοιτοι Δημοτικοῦ: 3.613.720

Δὲν τέλειωσαν Δημοτικό: 2.434.160

Δὲν δήλωσαν ἐπίπεδο ἑκατίδευσης: 259.960

’Αγράμματοι: 1.240.00

Στὴν «Πολιτικὴ ’Αγωγὴ» τοῦ Θεοφ. Παπακωνσταντίνου διαβάζουμε στὸ κεφάλαιο XI «Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ» στὴν παράγραφο «Η ἐπανάστασις καὶ ἡ ἐκπαίδευσις».

«Πρέπει νὰ ὑπομνησθῇ ὅτι ἡ Ἑλλὰς εἶναι ἡ μόνη χώρα τοῦ κόσμου ὅπου ἡ δημοσίᾳ ἐκπαίδευσις παρέχεται ἐντελῶς δωρεάν εἰς ὅλας τὰς βιομίδας τῆς καὶ εἶναι προστὴ εἰς κάθε νέον κατεχόμενον ἀπὸ τὴν δίψαν τῆς μαθήσεως καὶ πραγματοποιοῦντα ἴκανοποιητικὴν ἐπίδοσιν».

Στὴ διάρκεια τῆς δικτατορίας μέσα ἀπ’ τὶς φυλακὲς Κορυδαλλοῦ «έβγαινε» τὸ περιοδικὸ τῆς νεολαίας «Νέα Φρουρά». Μὲ χίλιους κόπους, γραμμένο μὲ τὸ χέρι κυκλοφοροῦσε σὲ δυὸ ἀντίτυπα. Τὸ ἔνα ἔφευγε γιὰ τὸ ἐξωτερικό. Διαβάζουμε λοιπὸν ἔνα ἄρθρο ποὺ γράφτηκε γιὰ τοὺς ἐργαζόμενους μαθητές.

«Εἶναι συγκινητικὴ ἡ προσπάθεια τῶν ἐργαζομένων νέων μας νὰ μορφωθοῦν, παρὰ τὶς σκληρές συνθῆκες τῆς βιοπάλης ποὺ ἀντιμετωπίζουν. Τριάντα δύο χιλιάδες ἐργαζόμενοι νέοι φοιτοῦν στὰ νυχτερινὰ σχολεῖα τῆς χώρας.

”Αν γιὰ ἔνα νέο τὸ πρόβλημα τῆς μόρφωσης σημαίνει σκληρὸ ἀγώνα γιὰ ἔναν ἐργαζόμενο νέο ἀποτελεῖ ζύθο, ήρωϊσμό, αὐτοθυσία. Η μεγάλη μάζα ἀπ’ αὐτοὺς τοὺς νέους εἶναι ἀγροτέπαιδα κυρίως, ἀγόρια κυρίτσια ήλικίας 14-20 χρονῶν ποὺ κυνηγημένας ἀπ’ τὴν φτώχεια παράτησαν τὰ σχολικὰ θρανία στὸ χωριό καὶ κατέβηκαν στὶς πόλεις γιὰ νὰ δουλέψουν καὶ νὰ μορφωθοῦν.

’Ο πέθος τῆς μόρφωσης ποὺ γίνεται ἀκόμα πιὸ αἰσθητὸς μέσα στὶς συν-

Θηκες τῆς βιοπάλης προσκρούει σὲ πολλὰ ἐμπόδια. 'Ο μόνος τρόπος γιὰ νὰ μορφωθοῦν εἶναι τὰ νυχτερινὰ σχολεῖα. "Ομως σ' αὐτὰ δὲ δέχονται μαθητὲς χωρὶς τὴ βεβαίωση τοῦ ἐργοδότη τους. 'Αλλὰ κανένας ἐργοδότης δὲ δέχεται νὰ χορηγήσῃ βεβαίωση γιατὶ ὁ νόμος ἀπαγορεύει στοὺς ἀνήλικους νὰ ἐργαστοῦν. "Επειτα ὑπάρχει καὶ ἡ στρατιὰ τῶν παιδιῶν ποὺ πωλοῦν κάστανα, κουλούρια, λαχεῖα ἢ κάνουν τὸ λοῦστρο καὶ διάφορα ἄλλα θελήματα καὶ δουλειὲς τοῦ ποδαριοῦ. Ποιὸς θὰ δώσῃ σ' αὐτὰ βεβαίωση ὅταν δὲν ἔχουν ἐργοδότες;

Καὶ ὅταν ἀκόμη φτάσουν οἱ νέοι σὲ νόμιμη ἡλικία γιὰ δουλειὰ πάλι οἱ ἐργοδότες ἀντιδροῦν μὲ λύσσα νὰ τοὺς δώσουν βεβαίωση γιατὶ εἶναι ἀναγκασμένοι νὰ σχολοῦν μιὰ ὥρα νωρίτερα, γιατὶ γνωρίζουν ὅτι ὁ ὑπάλληλός τους θὰ κλέψει δρες ἀπ' τὴ δουλειὰ γιὰ διάβασμα καὶ τὸ κυριώτερο, θὰ εἶναι κουρασμένος ἀπὸ τὴ νυχτερινὴ φοίτηση καὶ τὸ πρώτον δὲν θὰ μπορεῖ νὰ ἀποδῷ ση δουλειά. "Οταν πρόκειται γιὰ ὑπηρέτριες ἡ κυρία τὶς θέλει τὸ βράδυ στὸ σπίτι γιὰ τὶς νυχτερινὲς ἔξιδους τῆς καὶ γιὰ νὰ παίξῃ χροτιὰ μὲ τοὺς προσκεκλημένους τῆς. 'Ο μεγάλος ἄθλος αὐτῶν τῶν νέων ὅμως, ἀρχίζει μετὰ τὴ δουλειά, ὅταν κουρασμένοι παίρνουν τὸ δρόμο γιὰ τὸ σχολεῖο. Τὸ βράδυ ὁ νέος ἔξουθενωμένος ἀπὸ τὴν κοπιαστικὴ δουλειὰ θὰ κάτσει 3 δρες στὸ Ήρακλείο καὶ μετὰ θὰ πάει στὴν αρύα γωνιά του νὰ διαβάσῃ ἄλλες δυδ-τρεῖς δρες καὶ τὸ πρώτο θὰ σηκωθῇ γιὰ τὴ δουλειά. 'Επτὰ χιλιάδες παιδιὰ καὶ νέοι αὐτῆς τῆς κατηγορίας φοιτοῦν σὲ 70 νυχτερινὰ σχολεῖα καὶ 22.000 περίπου στὰ νυχτερινὰ γυμνάσια.

Στὰ νυχτερινὰ γυμνάσια φοιτοῦν νέοι ἡλικίας 14-30 ἑτῶν. Οἱ συνθῆκες τῆς φοιτησής τους εἶναι ἀκόμα πιὸ περίπλοκες. Πολλοὶ νέοι ποὺ φοιτοῦν σ' αὐτὰ ἔχουν οἰκογένεια παράλληλα μὲ τὶς κοπιαστικὲς σπουδὲς 7 χρόνων. Παρ' ὅλα αὐτὰ αὐξάνει ὁ ἀριθμὸς τῶν νέων ποὺ φοιτοῦν στὰ νυχτερινὰ γυμνάσια. 'Απὸ 12.000 τὸ 1964 σὲ 21.000 τὸ 1970.

Εἶναι εὔλογο λοιπὸν ὅτι γιὰ τὴν στρατιὰ αὐτῶν τῶν ἔξαιρετικῶν νέων ἡ μόρφωση ἀποτελεῖ φρούριο ἀπόρθητο. Χρειάζεται θάρρος, ἐπιμονή, ἡρωϊσμὸς καὶ αὐτοθυσία. Πώς λοιπὸν νὰ μὴ ζητᾶ ἡ νεολαία μας αὐτὴ μιὰ κοινωνία δικαιοσύνης καὶ ίσότητας καὶ νὰ μὴ φλέγεται ἀπὸ τὰ μεγάλα δημοκρατικὰ ἴδαινα.

Αὐτὸς δόμιος ἔξιοργίζει τοὺς κήρυκες τῆς δικτατορίας. 'Η ἐφημερίδα «Ἐστία» ὑψώνει τὸ μαστίγιο ἐνάντια στὴ νεολαία τονίζοντας ὅτι μόνο ὁ στρατιωτικὸς νόμος μπορεῖ νὰ τὴ δαμάσῃ. Τὴν ἀπάντηση δύμως τὴν δίνουν ακθημερινὸι οἱ νέοι μὲ τὴν ἀντίστασή τους, ποὺ γρήγορα θὰ σπάσῃ τὰ δεσμὰ τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου καὶ τῆς δικτατορίας καὶ θὰ σαρώσῃ τοὺς κήρυκες τῆς».

(«Νέα Φρουρά» Απρίλης-Μάρτιος 74)

Ανάμεσα στή κοινωνοικονομική πραγματικότητα μιᾶς χώρας καὶ στὸ ἐκπαιδευτικὸ τῆς σύστημα ὑπάρχει μιὰ διαλεχτικὴ σχέση:

Ἡ ποιοτικὴ καὶ ποσοτικὴ στάθμη τῆς ἐκπαίδευσης μιᾶς χώρας εἶναι συνάρτηση τῆς κοινωνικοοινομικῆς τῆς πραγματικότητας καὶ ἔνας βασικὸς συντελεστὴς τῆς πραγματικότητας αὐτῆς εἶναι ἡ ἐκπαίδευση.

Μὲ βάση τὰ παραπάνω θὰ δρίσουμε καὶ τί εἶναι δωρεάν παιδεία.

Λέγοντας δωρεάν παιδεία, ἐννοοῦμε τὴν δωρεάν παροχὴν ἀπὸ τὸ κράτος, δῶλων ἐκείνων τῶν γνώσεων ποὺ εἶναι κοινωνικὰ ἀναγκαῖες γιὰ νὰ ἐνταχθῇ τὸ ἔπομα στὴν κοινωνοικονομικὴ διαδικασία.

Ἡ σημασία τῆς δωρεάν ἐκπαίδευσης εἶναι τεράστια ἐπειδὴ ἀκριβῶς δίνει δυνατότητες ἀξιοποίησης τῶν πνευματικῶν ἴκανοτήων πλατειῶν μαζῶν. Ἀπὸ στοιχεῖα τῆς Οὐνέσκο θλέπουμε πώς ἡ ἐκπαίδευση αὐξάνει τὴν παραγωγικότητα κατὰ 40 δέκα 300%. Γιὰ μιὰ χώρα μὲν τὴ διαμά μας μποροῦμε νὰ δοῦμε πόσο ἀξία ἔχει ἡ πραγματικὰ δωρεάν παιδεία.

Στὸ σύνταγμα τοῦ 1844 τὸ ἥρθο 11 λέει: «Ἡ ἀνωτέρᾳ ἐκπαίδευσις ἐνεργεῖται διαπάνη τοῦ κράτους εἰς δὲ τὴν δημοτικὴν συντρέχει καὶ τὸ κράτος κατὰ τὸ μέτρο τῆς ἀνάγκης τῆς δημοψιῆς».

Στὸ σύνταγμα τοῦ 1925 τὸ ἥρθο 16 λέει: «Ἡ παιδεία ἀποτελεῖ ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν τοῦ κράτους καὶ ἐνεργεῖται διαπάνη αὐτοῦ ἢ τῶν δργονισμῶν τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως».

Ἡ δωρεάν παιδεία λοιπὸν εἶναι συνταγματικὸ δικαίωμα τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τὰ 1844. Ἐμεῖς θὰ φάξουμε νὰ βροῦμε κατὰ πόσο τὸ δικαίωμα αὐτὸ γίνεται πράξη. Θὰ βάλουμε τὸ διπλὸ ἑδώτημα: α) Προσφέρεται δωρεάν παιδεία; β) Μποροῦν δῆλοι ἀνεξάρτετα νὰ πάρονται αὐτὸ ποὺ τοὺς προσφέρεται;

Πρὸν ἀπαντήσουμε μὲ στοιχεῖα στὶς ἔρωτήσεις αὐτές, πρέπει νὰ τονίσουμε πώς ὁ σπουδαστὴς μπαίνοντας στὸ χῆρο τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος δὲν παύει νὰ ἀνήκει καὶ στὸν κοινωνικοοικονομικὸ χῆρο. Λύτο ἔχει σὰ συνέπεια νὰ ὑφίσταται δῆλες τὶς ἀντιθέσεις καὶ ἀντιφάσεις αὐτοῦ τοῦ χρώου "Αν λοιπὸν ὑπάρχει π.χ. μιὰ διαφόρᾳ εἰσοδημάτων στὸ δοσμένῳ χῶρῳ τότε δὲν ὑπάρχουν ἵσες εὐκαιρίες ὀπέναντι στὴ κατὰ τὰ ἄλλα δωρεάν παιδεία. Γιὰ νὰ ὑπάρξῃ ἵστητα εὐκαιριῶν πρέπει οἱ σπουδαστὲς νὰ στηρίζονται στὶς ἕδεις βάσεις.

"Ἄς προσπαθήσουμε τώρα νὰ ἀπαντήσουμε στὸ πρῶτο ἑρώτημα δηλ. στὸ κατὰ πόσο προσφέρεται δωρεάν παιδεία.

"Εξω ἀπὸ τὴ δημόσια ἐκπαίδευση ὑπάρχει καὶ ἡ ἰδιωτικὴ Καὶ ἀσφαλῶς κάτι τέτοιο δὲν εἶναι δωρεάν παιδεία.

Ἡ Ε.Σ.Υ.Ε. ἀναφέρει πώς σὲ σύνολο 131.038 μαθητῶν τῆς Ἀθήνας (70-71) τὸ 21,7% εἶναι μαθητὲς ἰδιωτικῶν γυμνασίων. Σὲ σύνολο 272.088 μαθητῶν τῆς ὑπόλοιπης χώρας (πλὴν Θεσσαλονίκης) τὸ 5,8% εἶναι μαθητὲς ἰδιωτικῶν γυμνασίων.

Τὰ νυχτερινὰ δημόσια γυμνάσια εἶναι 26 τὰ ιδιωτικὰ 45. Στὴν Ἀθήνα ἡ ἀναλογία εἶναι 16 πρὸς 33.

Ἄπο τὸ σύνολο τῶν μαθητῶν ποὺ γράφτηκαν τὸ 1971 στὶς τεχνικο-παγγελματικὲς σχολὲς τὰ 34,5% πῆγαν στὶς δημόσιες καὶ τὰ 65,5% σὲ ιδιωτικές. Ἀπ’ τὶς νυχτερινὲς τεχνικο-έπαγγελματικὲς σχολὲς τὸ 77% εἶναι ιδιωτικές.

Σ’ ὅλους εἶναι γνωστὸ πῶς γιὰ νὰ μπῆ κανεὶς στὰ Α.Ε.Ι. πρέπει νὰ φοιτήσῃ στὰ ιδιωτικὰ φροντιστήρια. Οἱ νέοι ξοδεύουν κάθε χρόνο 500.000.000 δρχ. σ’ αὐτὰ τὰ φροντιστήρια. Ἐλάχιστοι εἶναι οἱ ὑποψήφιοι ποὺ δὲν φοιτοῦν στὰ φροντιστήρια. Κοντὰ στὰ ὑποψηφιακὰ λειτουργοῦν καὶ τὰ τμήματα μαθητῶν ποὺ προετοιμάζουν μαθητὲς γιὰ τὶς γυμνασιακὲς ἔξετάσεις ἢ βοηθοῦν τοὺς ἀδυνάτους. Πρέπει πλάτι σ’ αὐτὰ νὰ προστεθοῦν καὶ τὰ «ἰδιαίτερα» τῶν καθηγητῶν, τὰ φροντιστήρια σὲ μικρὰ κυρίως παιδιά ἀπὸ φοιτητὲς κλπ.

Μονάχα στὴν περιοχὴ τῶν Σερρῶν, σὲ σύνολο 10.200 μαθητῶν, ἀπὸ στοιχεῖα τῆς διεύθυνσης, πηγαίνουν στὰ φροντιστήρια 1500 μαθητές. Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς δὲν ἀνταποκρίνεται στὴ πραγματικότητα. Πρέπει νὰ εἶναι ἀρκετὰ ψηλότερος. Τὸ ποσοστὸ εἶναι πολὺ ψηλὸ ἀν λάβουμε ὑπόψη μας πῶς αὐτοὶ οἱ 1500 μαθητὲς εἶναι στὶς 3 τελευταῖς κυρίως τάξεις. Σὲ περίοδο ἔξετάσεων (γυμνασιακῶν) ὁ αριθμὸς αὐτὸς ἀνεβαίνει πολὺ ψηλότερα μιᾶς καὶ οἱ περισσότεροι μαθητὲς προσπαθοῦν νὰ «πιάσουν» τὶς ἀσκήσεις πηγαίνοντας στὰ φροντιστήρια.

Αὐτὸς εἶναι ὁ ιδιωτικὸς τομέας στὴν ἐκπαίδευση. Νομίζουμε πῶς ὅταν λέμε διεύθυνση δωρεάν παιδεία δὲν εἶναι δυνατὸ σύγχρονα νὰ ὑπάρχει καὶ ἐπὶ πληρωμῇ ἐκπαίδευση. Εἶναι ἔννοιες ἀλληλοαποκλειόμενες.

«Ἄς δοῦμε τώρα καὶ τὸ δεύτερο ἔρώτημα. Μποροῦν ὅλοι ίσοτιμα νὰ πάρουν ὅση τουλάχιστον δωρεάν παιδεία δίνεται ἀπ’ τὸ κράτος;

Τὸ πάραχουν 325 νυχτερινὰ δημοτικὰ σχολεῖα καὶ φοιτοῦν σ’ αὐτὰ 7.548 μαθητὲς ἢ πλειοψηφία τῶν δύοινων εἶναι κάτω τῶν 14 χρόνων. Αὐτὸ σὲ συνδιασμὸ μὲ τὸ διεύθυνση 65.840 παιδιὰ 10-14 χρόνων ποὺ ἐργάζονται (Διεθνῆς σύμβαση ἀπαγορεύει τὴν ἐργασία κάτω τῶν 14) δείχνει πῶς γιὰ λόγους οἰκονομικῶν ἀναγκῶν δὲν ὑπάρχουν ἵσες εὐκαιρίες τῆς λήψης δημοτικῆς ἐκπαίδευσης.

Φαίνεται ἀκόμη πιὸ μειονεκτικὴ ἢ θέση τῶν κατώτερων τάξεων ἀν σκεψτοῦμε πῶς ἀπ’ τὰ 22 παιδιὰ ποὺ εἰσάγονται στὰ νυχτερινὰ δημοτικὰ τελικὰ τελειώνουν.

Τὸ οἰκονομικὰ ἐνεργὸς πληθυσμὸς 15-19 χρόνων εἶναι 244.880 ἄνθρωποι. Απ’ αὐτοὺς μόνον 680 εἶναι ἐργοδότες. Ἀν ὑπολογίσυμε πῶς στὰ νυχτεριάν γυμνάσια φοιτοῦν, 21.352 μαθητὲς καὶ στὶς τεχνικο-παγγελματικὲς σχολὲς ἄλλοι 49.468 μένουν γύρω στοὺς 174.000 νέοι ποὺ δὲν προχωροῦν σὲ σπουδὲς πέρα ἀπ’ τὸ δημοτικὸ καὶ ἀναγκάζονται νὰ ἐργαστοῦν. Προφανῶς προέρχονται

ἀπὸ κατώτερες τέξεις.

Οἱ διετεῖς στὰ δημοτικὰ στὴν Ἀθήνα εἶναι 2,3% ἐνῶ στὴν "Ηπειρὸ φτάνουν τοὺς 6,10%. Στὴν Ἀθήνα σὲ σύνολο 517 σχολείων τὰ 9 μόνον εἶναι μονοθέσια, ἐνῶ στὴν "Ηπειρὸ σὲ σύνολο 753 σχολείων τὰ μονοθέσια εἶναι 370.

Γνωρίζοντας πόσο μεγάλη εἶναι ἡ δυσκολία στὴ διδασκαλία στὰ μονοθέσια συμπερχίνουμε πώς ὑπάρχει κάποια σχέση ἀνάμεσα στὸν ἀριθμὸ τῶν διετῶν καὶ στὸν ἀριθμὸ τῶν μονοθέσιων.

Σ' αὐτὴ τῇ κατάσταση μόνο τὸ 70-71 καταργήθηκαν στὴν ἐπαρχίᾳ 848 δημοτικὰ σχολεῖα γιὰ οἰκονομία. Αὐτὸ σημαίνει πώς πολλὰ παιδιὰ ἥλικίας 6-12 χρονῶν θὰ πηγαίνουν στὰ διπλανὰ χωριὰ νὰ μάθουν γράμματα. Τὸ οἰκονομικὸ πλῆγμα ποὺ δέχτηκαν ἀπ' τὶς μετακινήσεις οἱ ἀγροτικὲς οἰκογένειες τὸ "Πιουργεῖο Παιδείας προσπάθησε νὰ τὸ «καλύψει» μ' ἓνα ἐπίδομα...300 δρχ. τὸν μῆνα.

Στὴν Ἀθήνα στὸ δημοτικὸ εἶναι 163.424 μαθητὲς καὶ στὸ γυμνάσιο 146.334. Διαφορὰ ἐλάχιστη. Στὴν ὑπόλοιπη χώρᾳ (πλὴν Θεσσαλονίκης) στὸ δημοτικὸ φοιτοῦν 539.925, καὶ στὸ γυμνάσιο 276.425. Διαφορὰ τεράστια.

Οἱ 174.000 ποὺ ἀναφέραμε προηγούμενα πώς τελειώνουν μόνον τὸ δημοτικὸ εἶναι κατὰ κύριο λόγο ἐπαρχιῶτες. Αὐτὸ βγαίνει ἀπ' τὴν παραπάνω διαφορά.

"Αν σκεφτοῦμε πώς τὸ 80% τῶν μεταναστῶν ἔχουν τελειώσει ἡ μισοτελείωσει τὸ δημοτικό, βγάζουμε τὸ συμπέρασμα πώς τὰ παιδιὰ τῆς ἐπαρχίας μὴ ἔχοντας τὴν οἰκονομικὴ δυνατότητα νὰ συνεχίσουν στὸ γυμνάσιο, σχηματίζουν τὶς στρατιές τῶν μεταναστῶν μας.

Οἱ ἀντιθέσεις δύοις στὴν παιδεία δὲν τελειώνουν μὲ τὴν ἀδυναμία τῶν κατωτέρων τάξεων καὶ τῆς ἐπαρχίας νὰ πάρουν ὅτι προσφέρεται ἄλλα συνεχίζονται καὶ μὲ τὴν δυνατότητα τῶν πλουσίων στρωμάτων ν' ἀγοράσουν καὶ μάλιστα πολὺ περισσότερα ἀπ' ὅσα στοὺς ἔλλους προσφέρονται.

Τὸ 1965 μπῆκαν στὰ δημόσια γυμνάσια 79.448 μαθητές. Μετὰ ἐξ χρόνια, τὸ 1971, ἀποφοίτησαν 35.233 δηλ. τὸ 44%. Στὰ ἰδιωτικὰ τὸ 1965 μπῆκαν 6.833 καὶ τὸ 1971 ἀποφοίτησαν 5.602 δηλ. τὸ 82%. Αὐτὸ δείχνει δύο πράγματα: α) ἡ ὅτι τὰ ἰδιωτικὰ λειτουργοῦν καλλίτερα ἀπ' τὰ δημόσια β) ἡ ὅτι «πωλοῦν» ἀπολυτήρια. 'Αλλὰ ἔτσι κι' ἀλλοιῶς, ἀν μπορεῖς νὰ πληρώσῃς ἔχεις 82% πιθανότητες νὰ ἀποφοιτήσῃς. "Αν δὲ ἔτσι καὶ πλούσιος ὅλες οἱ πόρτες εἶναι ἀνοιχτές.

Στὴν Ἀθήνα καὶ στὴ Θεσσαλονίκη τὸ 50% τῶν γυμνασίων εἶναι ἰδιωτικά, ἐνῶ στὴν ὑπόλοιπη χώρᾳ μόνο τὸ 14%. Αὐτὸ σὲ συνδιασμὸ μέτα παραπάνω δείχνει πώς ἀν εἴσαι στὴν πρωτεύουσα ἔχεις πιὸ πολλὲς πιθανότητες γιὰ ἓνα ἀπολυτήριο. "Αν δὲ εἴσαι καὶ πλούσιος ὅλες οἱ πόρτες εἶναι ἀνοιχτές.

Κοντὰ σ' ὅλα αὐτὰ ἔχουμε καὶ ὁρισμένα πρώτυπα ('Ελληνογαλλικὸ Λύκειο, 'Ιταλικὸ σχολεῖο, ἀμερικάνικο κολλέγιο, Λεόντειος κλπ) ποὺ ἀπαιτοῦν

διδακτορών πανύψηλα (30-40 χιλιάδες) καὶ φτιάχνουν μιὰ ἐλίτ ποὺ τῆς προσφέρουν ὅλα τὰ μέσα γιὰ τὴν ἐκπαίδευσιν διαδικασία.

"Ας ρίξουμε τώρα καὶ μιὰ ματιὰ στὴν ἀνώτατη ἐκπαίδευση ὅπου τὰ πράγματα εἰναι χειρότερα.

'Η ΕΣΥΕ λέει πώς οἱ νέοι ήλικίας 18-24 χρόνων εἶναι 969.893. 'Ο ἀριθμὸς τῶν φοιτητῶν εἶναι 76.198 δηλ. τὸ 7,9% τῶν νέων 18-24 χρόνων.

"Αν πάρουμε ὅπ' ὅψη μας πώς τελικὰ τὸ 3% τῶν νέων παίρνει δίπλωμα τότε ἡ κατασταση πλησιάζει τὰ ὅρια ἔθνικῆς καταστροφῆς.

Γιὰ τοὺς ἐργαζόμενους ἡ ΕΣΥΕ λέει πώς οἱ 16,6% ἀπὸ τοὺς φοιτητὲς μὲ πατέρα ἐργάτες ἡ χειριστὴ μεταφόρικῶν μέσων ἐργάζονται

Μόνο 2% ἐργάζονται ἀπὸ τοὺς φοιτητὲς μὲ πατέρα ποὺ ἔχει διοικητικὴ ἢ διευθυντικὴ θέση. Οἱ φοιτητὲς ποὺ ἔχουν πατέρα γεωργὸν ἡ ψαρά ἢ ἐργαζόμενο σὲ δασικὴ ὑπηρεσία δουλεύουν κατὰ ἔνα ποσοστὸ 31,6%.

Στὸ ΕΜΠ ὑπάρχουν 385 φοιτητὲς μὲ πατέρα γεωργὸν ἡ ψαρά δηλ. τὸ 10%. Στὴ Πάντειο ἡ ἴδια ὀμάδα συμμετέχει μὲ τὸ 34%, στὴ Βιομηχανικὴ μὲ 31%. 'Απ' αὐτὸ βγαίνει τὸ συμπέρασμα πώς οἱ κατώτερες εἰσοδηματικὲς ὀμάδες δὲν προχωροῦν σὲ σχολές ποὺ γρειάζονται πολλὰ ἔξοδα (φροντιστήρια κλπ.) ἀλλα πηγαίνουν στὶς σχετικὰ εὑκολεῖς ποὺ τοὺς δίνουν τὴν εὐκαιρία καὶ νὰ ἐργάζονται. Στὸ ΕΜΠ ἐργάζονται τὰ 8%, στὴ Πάντειο τὰ 46%.

Συνολικὰ ἐργάζονται 16.106 φοιτητὲς δηλ. τὸ 20%. ἐνῶ εἶναι ὑπότροφοι 4.256 δηλ. τὸ 5,5%. Χαρακτηριστικὰ εἶναι τὰ ποσοστὰ τῶν ὑπότροφων σ' ἄλλες γάρες (Αγγλία 25,5%, Γαλλία 17,6%, Α. Γερμανία 90%, Ελβετία 38%, Φιλανδία 23%, ΕΣΣΔ 92%, Σουηδία 30%). 'Απ' τὸ σύνολο τῶν ὑπότροφων μας τὰ 40% προέρχονται ἀπὸ κατώτερα στρώματα.

Καὶ λίγα λόγια γιὰ τὴ φοιτητικὴ μετανάστευση ποὺ ἔχει γίνει πλέον ἔθνικὴ αἰμορραγία.

Πάνω ἀπὸ 50.000 νέοι φοιτοῦν στὸ ἔξωτερικὸ .Τὸ 71 τὸ σπουδαστικὸ συνάλλαγμα ἔργατος τὰ 20.000.000 δολαρίων δηλ. 600.000.000 δρχ.

'Απ' ὅλα τὰ παραπάνω στοιχεῖα βλέπουμε πώς ἡ παιδεία μας οὔτε τελείως δωρεάν προσφέρεται, ἀλλὰ κι' αὐτὴ ποὺ προσφέρεται δὲν μπορεῖ νὰ γίνη ἀπόκτημα ὅλων. Δηλ. ίσες εὐκαιρίες λήψης τῆς ἐκπαίδευσης δὲν ὑπάρχουν.

'Ο μεγάλος μας ἀσθενής, ἡ παιδεία, πρέπει κάποτε νὰ ἀλλάξῃ. 'Η ἀλλαγὴ αὐτὴ θা�ναι σωστὴ καὶ πραγματικὴ ὅταν ἐκπληρώνει ὡρισμένους δρους.

α) ὅταν θὰ ἔξετάσει σωστὰ τὶς ὅλλοτε πιθράσεις κοινωνικούμικου γάρου-ἐκπαίδευτικῆς διαδικασίας.

β) ὅταν θὰ ξεκινήσῃ ἀπὸ τὴν μονάδα δηλ. τὸν σπουδαστή. Πρέπει δι σπουδαστής, ἀνεξάρτητα ἀπὸ οἰκονομικές δυνατότητες νὰ δώσῃ ὅτι μπορεῖ στὴ κοινωνία. Αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνη μόνο ἀν ἀποδεσμευθῇ ἀπ' τὶς καταστάσεις ποὺ τὸν ἐμποδίζουν νὰ ἀφιερωθῇ στὶς σπούδές του.

γ) ὅταν ἐντοπίσουμε τὴ βασικὴ ἀντίφαση τῆς παιδείας μας ποὺ βρίσκεται ἀνάμεσα στὸν κοινωνικὸ τῆς γαρυχήρα (ἀποτέλεστη βασικότατο συντελεστὴ τῆς κοινωνικούμικης ἀνάπτυξης) καὶ στὴ κρατικοῦδιωτικὴ μορφὴ (ποὺ ἐμποδίζει τὴν πλήρη ἐκμετάλλευση τοῦ δυναμικοῦ ὅλου τοῦ λαοῦ).

'Εμεῖς φυσικὰ δὲν μποροῦμε νὰ προτείνουμε μοντέλα. Μποροῦμε ὅμως νὰ ἐντοπίσουμε ἀντιθέσεις καὶ λάθη.

πεῖρα*

"Ολα κύτα τὰ προβλήματα βέβαια δὲ θά τὰ λύσει ἡ ἱατρική. Χρειάζεται πολλή δουλειά καὶ συνεργασία ὅλων τῶν φορέων τοῦ κράτους, ἐπιστημονικῶν, οἰκονομικῶν καὶ διῶν κύκλων. Χωρὶς δουλειά δύμως τίποτε δὲ γίνεται. Κι οἱ γιατροὶ ἀπ' τῇ μεριά τους, κλεισμένοι στὰ πολυτελέστατα γραφεῖα τους, στὶς κλινικές τους καὶ στὰ ἱατρεῖα τους στὶς πόλεις καὶ στὴν ἀκρογιλιὰ γιὰ ψάρεμα ἢ στὸ βουνὸ γιὰ κυνῆγη στὰ ἀγροτικὰ ἱατρεῖα, κάνουντόνειρα γιὰ ἔνα καλύτερο αὔριο. Ποὺ σημαίνει: ἀκριβότερο αὐτοκίνητο, καλύτερο σπίτι, περισσότερα λεφτά.

'Ο δρόκος τοῦ Ἰπποκράτη κρεμασμένος στὸν τούχο.
(στὸ ἐπόμενο τὸ τελευταῖο μέρος
«Τί νὰ κάνουμε»)

* Τὰ στοιχεῖα προέρχονται ἀπό:
Ε.Π.Α.Σ., ΚΙΝΗΣΗ ΝΕΩΝ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟ, ἑργμ. ΝΕΑ, ΒΗΜΑ εἶναι ὅλα διασταύρωμένα.

ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ

ΜΑΘΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Σημειώσεις από μια μαθητική συγκέντρωση

Πρακτικά: Μιχάλης Σωτηρίου

"Οπως είναι γνωστό, στὰ πλαίσια τῆς φοιτητικῆς έβδομαδας μας πραγματοποιήθηκε στὴ δημοτικὴ μας βιβλιοθήκη, συνάντηση φοιτηῶν μὲ τοὺς μαθητές, ὅπου στὴν ἀρχὴ ἔγινε μιὰ εἰσήγηση ἀπὸ φοιτηὴ γιὰ μερικὰ προβλήματα καὶ ἀκολούθησε συζήτηση πάνω σὲ εἰδικώτερα μαθητικὰ προβλήματα. Στὸ τέλος, τῆς συζήτησης ἐγκρίθηκε ψήφισμα σχετικὸ μ' αὐτὰ ποὺ συζητήθηκαν, ποὺ δημοσιεύθηκε σὲ ἐφημερίδες τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Θεσσαλονίκης τῶν Σερρῶν. (δημοσιεύεται σὲ ἄλλη στήλη). Πιστεύοντας πὼς ὅσα συζητήθηκαν ἔχουν γενικάτερο ἐνδιαφέρον, καὶ ὅχι μόνο γιὰ τοὺς μαθητές, μὰ καὶ γονεῖς, καθηγητὲς καὶ κάθε ἀρμόδιο μεταφέρουμε ἐδῶ μιὰ περίληψη τῆς εἰσήγησης τοῦ συναδέλφου καθὼς καὶ τὰ πρακτικὰ ἀπὸ τὴν συζήτηση.

ΕΙΣΗΓΗΣΗ

1) Γλωσσικό: τονίστηκε ἡ ἀνάγκη νὰ καθιερωθῇ ἡ δημοτικὴ γλῶσσα σὰν ἡ ἐπίσημη γλῶσσα τοῦ κράτους γιατὶ ἐμεῖς οἱ παλιότεροι μαθητές εἶχαμε ὑποστῆ πολλὰ μπερδέματα μὲ τὸ ἀνακάτωμα τῆς δημοτικῆς καὶ τῆς καθαρεύουσας.

2) Ἀρχαῖα Ἑλληνικά: Ἐνῶ τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ φώτισαν ὅλο τὸν παγκόσμιο πολιτισμό, βυθίζουν στὸ σκοτάδι τὸν Ἑλληνα μαθητή. Γιὰ τοῦτο φταίει ὁ τρόπος διδασκαλίας. Οἱ ζένοι ἐμβάθυναν τὸ νόημα τῶν κειμένων ἐμεῖς ἀσχολούμαστε μὲ τὸ συντακτικὸ καὶ τὴν γραμματική. Θὰ πρέπει λοιπὸν νὰ μεταφρασθοῦν τὰ ἀρχαῖα κείμενα.

3) Σχέσεις μαθητῶν-καθηγητῶν: Μέσα στὸ σχολεῖο παλιότερα οἱ καθηγητὲς δὲν δέχόταν τὸν διλογο. Πάντα ἔκεινοι εἶχαν δίκιο καὶ ἐπέβαλλαν ἀναίτια ποινές. "Ἐξώ ἀπὸ σχολεῖο ἵσχε τὸ κούρεμα, παλιότερα τὸ πηλίκιο, μετὰ τὸ σῆμα, περιορισμὸς ὥρας κ.ἄ.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Γιὰ τὴν συζήτηση προτάθηκαν ἀπὸ τοὺς μαθητὲς τὰ ἀκόλουθα θέματα:

- 1) Μαθητικὸς συνδικαλισμὸς (ψῆφοι 34)
- 2) Σχέσεις γυμνασιαρχῶν - καιηγητῶν - μαθητῶν (ψῆφοι 9)
- 3) Φροντιστήρια - δωρεὰν παιδεία (ψῆφοι 8)
- 4) 'Εξετάσεις β' διμήνου Στ' γυμνασίου (ψῆφοι 2)

1. Μαθητικὸς συνδικαλισμὸς

ΜΑΘΗΤΗΣ: Πρέπει δὲ μαθητὴς νὰ γνωρίσῃ τὴν κοινωνία μέσα ἀπὸ τὸ σχολεῖο. "Εξω ἀπὸ τὸ σχολεῖο δὲ μαθητὴς ἀντιμετωπίζει ἔνα διαφορετικὸ κόσμο. 'Ο μαθητικὸς συνδικαλισμὸς δὲν εἶναι ἀπόλυτα ἐλεύθερος.

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: Εἶναι σφάλμα ποὺ δὲν διδάσκονται στὰ σχολεῖα τὰ διάφορα κοινωνικὰ καὶ πολιτικὰ προβλήματα. "Ομως νομίζω, εἶναι ἀδύνατο.

ΜΑΘΗΤΗΣ: 'Η διδασκαλία τῶν κοινωνικοπολιτῶν συστημάτων γινόταν ἀλλὰ ὅχι σὲ μεγάλο βαθμό.

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: Γίνεται πολιτικὴ στὰ γυμνάσια μὲ τὰ βιβλία ποὺ εἶναι ἀντιδραστικά. 'Ο μαθητικὸς συνδικαλισμὸς ἀρχισε τὸ 1962, μετὰ τὴν μεταπολίτευση ἔγινον οἱ μαθητικὲς κοινότητες.

ΜΑΘΗΤΗΣ: 'Ἐκλέχτηκα πρόεδρος, μιᾶς μαθητικῆς κοινότητας, ὅμως ὅταν διεφώνησα μὲ τὸν γυμνασιάρχη, μοῦ εἶπε δὲν θὰ διορίσῃ ἄλλο πρόεδρο στὴ θέση μου.

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: Νὰ καταγγελθῇ τὸ γεγονός.

ΜΑΘΗΤΡΙΑ: "Οχι, γιατὶ θὰ βρῆ τὸν μπελά των στοὺς βαθμοὺς καὶ στὴν διαγωγή.

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: 'Ο φοιτητικὸς σύλλογος νὰ βοηθήσῃ τοὺς μαθητὲς ποὺ πιθανὸν νὰ τιμωρηθοῦν γιὰ συμμετοχὴ σὲ μαθητικὸ συνδικαλισμό.

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: Πρέπει νὰ γίνη κατοχύρωση τοῦ δικαιώματος τοῦ μαθητικοῦ συνδικαλισμοῦ.

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: Νὰ βγῆ ψήφισμα καὶ νὰ σταλῇ στὸ ὑπουργεῖο.

ΜΑΘΗΤΗΣ: Δὲν μπορεῖ δὲ φοιτητικὸς σας σύλλογος νὰ βοηθήσῃ τοὺς μαθητές.

ΜΑΘΗΤΗΣ: Νὰ γίνη συνένωση φοιτητῶν-μαθητῶν ὥστε νὰ βοηθᾶτε τοὺς μαθητές μὲ περισσότερη ἀποτελεσματικότητα.

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: Νὰ γίνη καὶ μία ἐνημέρωση γονέων. ΝΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟ-ΠΟΙΗΘΕΙ Ο ΣΥΓΛΑΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ.

ΜΑΘΗΤΗΣ: Τὸ μαθητικὸ κίνημα στὶς Σέρρες βρίσκεται στὸ μηδέν.

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: Πρέπει μόνοι τοὺς οἱ μαθητές νὰ ἐνεργοποιηθοῦν. Οἱ φοιτητὲς μόνο μιὰ συμπαράσταση νὰ δίνουν.

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: Νὰ κληρθοῦν τὰ προεδρεῖα τῶν μαθητικῶν κοινοτήτων καὶ νὸ συζητήσουν μὲ τὸν φοιτητικὸ σύλλογο.

ΜΑΘΗΤΗΣ: "Οσοι ὅμως ἀπ' αὐτοὺς ἐνδιαφέρονται.

ΜΑΘΗΤΗΣ: 'Υπάρχει πυρήνας ἐνδιαφερομένων.

ΜΑΘΗΤΗΣ: 'Υπάρχει πυρήνας, ἀλλὰ μετὰ ὑπάρχει χάος. Πολλοὶ ἀποφεύγουν νὰ πάρουν μέρος στὸν μαθητικὸ συνδικαλισμό, γιατὶ δὲν τοὺς ἀφήνει ἡ μητέρα τους.

ΜΑΘΗΤΗΣ: Κάθε ἔνας ποὺ ἀσχολεῖται μὲ τὸν συνδικαλισμό, κατηγορεῖται δὲν ὑποκινεῖται ἀπὸ ἀριστερὲς ὅμαδες.

ΜΑΘΗΤΗΣ: Πρέπει νὰ δοθῇ ἡ ἐγκύκλιος τῶν μαθητικῶν καινοτήτων στὰ προεδρεῖα γιὰ νὰ ζέρουν κι αὐτοὶ τί γράφει.

ΜΑΘΗΤΗΣ: 'Η ἐγκύκλιος σ' ἔνα σημεῖο γράφει ότι στὶς συγκεντρώσεις τῆς μαθητικῆς -κοινότητας πρέπει νὰ παρίστανται ἔνας καθηγητής.

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: Κι ἐσεῖς οἱ μαθητὲς ἀνάλογα μὲ τὸ πνεῦμα αὐτὸς θὰ ἔπρεπε νὰ ζητήσετε νὰ παρευρίσκεται ἔνας μαθητὴς στὶς συνεδριάσεις τῶν καθηγητῶν.

2. Σχέσεις γυμνασιαρχη - καθηγητῶν - μαθητῶν

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: 'Ο γυμνασιαρχης καταπιέζει καὶ τοὺς μαθηγητές, ὅχι μόνο τοὺς μαθητές. Οἱ καθηγητὲς ἔχουν τὰ ἴδια σχέδια προβλήματα μὲ τοὺς μαθητὲς ὅσου ἀφορᾶ τὶς σχέσεις τους καὶ τὴν ἐξάρτηση ἀπὸ τὸν γυμνασιαρχη.

ΜΑΘΗΤΗΣ: Ναί, ὅμως ὅταν τὸ συμβούλιο τῶν καθηγητῶν συνεδριάζει μποροῦν οἱ καθηγητὲς νὰ ἀνατρέπουν τὶς θελήσεις τῶν γυμνασιαρχῶν.

ΜΑΘΗΤΡΙΑ: "Ἄς μὴν ἔχουμε ὅμως ὅτι οἱ καθηγητὲς εἶναι δημόσιοι ὑπάλληλοι καὶ φυσικὰ σκέφτονται τὸν μισθὸ τους.

ΜΑΘΗΤΗΣ: Γνωρίζω μιὰ περίπτωση ἐνὸς καθηγητὴ ποὺ ἀναγκάστηκε νὰ μετατεθῇ σὲ ἄλλο γυμνάσιο γιατὶ ἀνέπτυσσε τὶς ἴδεες του στοὺς μαθητές.

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: "Οταν ἤμουν μαθήτρια ὁ γυμνασιαρχης ἔβγαλε στὸ μικρόφωνο καὶ ἔλεγε ὅτι εἴμαστε ἀνώμαλες, ὅτι μὲ τὴν ποδιά μας τραβᾶμε τοὺς πολίτες (σημ. γράφ. 'Ο γυμνασιαρχης αὐτὸς βρίσκεται ἀκόμη στὴν πόλη μας).

ΜΑΘΗΤΡΙΑ: Οἱ καθηγητὲς χρησιμοποιοῦν τὴν βαθμολογία γιὰ νὰ φοβίσουν τοὺς μαθητές.

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: Πρέπει οἱ μαθητὲς νὰ ἀπαιτήσουν νὰ τοὺς ἀνακοινώνεται ὁ βαθμὸς μετὰ τὴν ἐξέταση.

ΜΑΘΗΤΡΙΑ: Οἱ μαθητὲς ἔκμεταλλεύονται τοὺς καλοὺς καθηγητές. Εξ-σπλαν σ' αὐτούς, ἐπειδὴ καταπιέζονται ἀπὸ τοὺς αὐστηροὺς καθηγητές.

3. Φροντιστήρια - δωρεὰν παιδεία

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: Στὸν νομὸ Σερρῶν ὑπάρχουν 10.200 μαθητές. Οἱ μαθητές ποὺ πηγαίνουν συὰ φροντιστήρια εἶναι 1000-2000. Τὰ φροντιστήρια σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα ἔχουν τέλο 500.000.000 δρ., Ἐπομένως ἡ παιδεία δὲν εἶναι καθόλου δωρεάν παιδεία.

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: Νὰ καταργηθοῦν τὰ φροντιστήρια ἀλλὰ καὶ νὰ ἀλλάξῃ τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα διδασκαλίας.

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: Γιὰ τὴν φάση ποὺ διερχόμαστε, τὰ φροντιστήρια εἶναι ἀναγκαῖο κακό. Τὸ ἐπίπεδο τῶν μαθητῶν δυστυχῶς εἶναι πολὺ χαμηλό.

ΜΑΘΗΤΗΣ: Μὲ αὐτὴ τὴν δωρεὰν παιδεία ἐπέρχεται ἀνισος διαχωρισμὸς γιὰ ἵσες εὐκαιρίες στὶς σπουδές. "Οποιος δὲν ἔχει χρήματα νὰ πληρώσῃ Φροντιστήριο δὲν μπορεῖ νὰ σπουδάσῃ.

ΜΑΘΗΤΡΙΑ: "Αν τὰ χρήματα ποὺ δίνουμε στὰ φροντιστήρια, τὰ δίναμε στὴν μέση παιδεία, τότε θὰ εἴχαμε ἀνεβασμένη ποιότητα στὴν μέση παιδεία.

ΜΑΘΗΤΗΣ: 'Υπάρχουν καὶ πολλὰ ἴδιωτικὰ γυμνάσια στὴ χώρας μας.

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: 'Ας σκεφτοῦμε τὰ χρήματα ποὺ διαθέτουν οἱ πλούσιοι γιὰ νὰ διατηροῦν ἔνα σωρὸ αὐτοκίνητα, σκυλιά, γατιά.

4. "Υλη β' ἔξαμήνου ΣΤ' Γυμνασίου

ΜΑΘΗΤΗΣ: Δὲν πρέπει νὰ ἔξετάζεται ὅλη ἡ ὥλη. 'Ο χαρακτήρας τοῦ ψυχικοῦ εἶναι ὑποκειμενικός.

ΜΑΘΗΤΗΣ: Οἱ μαθητὲς τῆς θετικῆς κατευθύνσεως νὰ δίνουν ὅλη τὴν ὥλη τῶν θετικῶν σχολῶν, οἱ μαθητὲς τῆς θεωρητικῆς κατευθύνσεως νὰ δίνουν ἔξετάσεις σὲ ὅλη τὴν ὥλη τῶν θεωρητικῶν ἐπιστημῶν.

ΜΑΘΗΤΗΣ: 'Ορθῶς ἔξετάζεται ὅλη, ἐφ' ὃσον ὅλη εἶναι διδακτέα.

ΜΑΘΗΤΗΣ: Τὸ γυμνάσιο δίνει γενικὴ μόρφωση καὶ δὲν προετοιμάζει χωρώπους γιὰ τὸ Πανεπιστήμιο μόνο. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ἔξετάζεται ὅλη ἡ ὥλη.

ΓΕΝΙΚΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

ΖΗΣΗΣ ΜΗΤΛΙΑΓΚΑΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ

ΣΙΤΣΟΓΛΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΣ

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 13 - ΤΗΛ. 25490 ΣΕΡΡΑΙ

Κατὰ τὴν θερινὴ περίοδο λειτουργοῦν

- A: Τμήματα ὑποψηφίων Νομικῆς - Φιλολογίας 'Ινστιτούτων Ξένων Γλωσσῶν - ΟΠΕ - Βιομηχανικῆς 'Ακαδημίας - Νηπιαγωγῶν - KATE.
- B: Τμήματα προπαρασκευαστικά Δ' καὶ Ε' τάξεως διὰ τὶς εἰσαγωγικὲς ἔξετάσεις τῶν ἑτῶν 1976 καὶ 1977
- G' Τμήματα ἀνεξεταστέων ὅλων τῶν τάξεων Γυμνασίου γιὰ ὅλα τὰ μαθήματα.

ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ

(«ἡ μαθήματα δημοσιογραφικῆς δεοντολογίας»)

‘Η μαθητική συγκέντρωση πού διοργάνωσε ό σύλλογός μας και τὸ θέμα τοῦ μαθητικοῦ συνδικαλισμοῦ πού συζητήθηκε ἐκεῖ ἀνησύχησε(!) τὴν τοπικὴ ἐφημερίδα «Σερραϊκὲν Θάρρος» πού μὲ σχόλιό της στὶς 8-5-75 καταδίκασε τὸν «Μαθητικὸν Συνδικαλισμόν». Απὸ μέρους τοῦ Δ.Σ. τοῦ συλλόγου μας, ἀπάντησε μὲ ἐπιστολὴ πρὸς τὴν ἐφημερίδα ὅ πρόεδρος τοῦ συλλόγου, μὰ ἡ διεύθυνση τοῦ Σ.Θ. δὲ τὴ δημοσίευσε, δείχνοντας μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ τὴν ίδεα ποὺ ἔχει γιὰ τὸν διάλογο καὶ γιὰ τὴν ἀρτια δημοκρατικὴ πληροφόρηση τῶν ἀναγνωστῶν της. Ή ἐπιστολὴ στάλθηκε καὶ δημοσιεύτηκε στὴν τοπικὴ ἐφημερίδα «Πρόοδος» στὶς 29-5-1975.

Στὸ τεῦχος αὐτὸ δημοσιεύομε τὸ σχόλιο τοῦ Σ.Θ. καὶ τὴν ἀπάντηση τοῦ προέδρου, χωρὶς σχόλια, ἀφήνοντας τὰ δυὸ κείμενα στὴν κρίση τῶν ἀναγνωστῶν μας:

Ο ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ

Τελευταία γίνεται πολὺς θόρυβος ἀπὸ μερικοὺς μαθητὲς καὶ μαθήτριες γυμνασίου γιὰ τὴν ἀνάπτυξη δῆθεν καὶ τοῦ μαθητικοῦ συνδικαλισμοῦ.

Εἶναι πολὺ πρώτῳ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν γυμνασιοπαίδων καὶ θὰ πρέπει νὰ βάλῃ σὲ σκέψεις πρῶτα τοὺς γονεῖς καὶ ὑστερα τοὺς καθηγητές. Εγινε μάλιστα προχθὲς καὶ μία συγκέντρωση καὶ κάποια διμίλια, ποὺ ὄπως μᾶς πληροφοροῦν δχι βέβαια ἀπὸ μαθητή, ἀλλὰ ἀπὸ φοιτητή.

Στὴν συγκέντρωση συζητήθηκαν τὸ θέματα: ‘Αρχαῖα Ἑκληγικά, σχέσεις μαθητῶν καὶ καθηγητῶν καὶ ἡ γλῶσσα.

Δὲν χρειάζεται νὰ σχολιάσουμε περισσότερο τὸ τί εἰπώθηκε ἐκεῖ. Ἐκεῖνο ποὺ θέλουμε νὰ ποῦμε εἶναι δτι θὰ δικαιολογούσαμε κάθις προσπάθεια «συνδικαλισμοῦ» στὸν μαθήτωκοσμο τοῦ Γυμνασίου, ἀν μὲ τὸ συνδικαλισμὸ του ἔκανε ἀγῶνες γιὰ τὴν δσο δυνατὸν περισσότερη μῆση στὶς γυώσεις, ἀρτιώτερη ἐκπαίδευσή του καὶ γιὰ τὸν ἐφοδιασμὸ του μὲ τὰ ἀπαραίτητα ἐφόδια ποὺ ἐπιτέρεπον τὸν ἀκαδημαϊκὸ πολίτη νὰ μπῇ στὴν ἀκαδημαϊκὴ ζωὴ μὲ περισσότερο αὐτοπεποίθηση καὶ δύναμη γιὰ τὴν βιοτικὴ πάλη. «Συνδικαλισμὸς» ποὺ ἔχει στόχο τὴν χαλάρωση τῆς σχολικῆς πειθαρχίας, διὰ νὰ μὴ σημειώσουμε τὴν κατάλυση της καὶ στὸ πῶς θὰ περάσουμε τὶς τάξεις «ἀβρόχοις ποσὶ» ἀπὸ τὶς μεγάλες δεξαμενὲς τῶν γυώσεων εἶναι ἀποδοκιμαστέες. Οἱ τρυφεροὶ βλαστοί, τὰ παιδιὰ καὶ οἱ ἔφηβοι, θέλουν τὴν κατάλληλή τους διαφώτιση, ἐνημέρωση, ἔξήγηση ὠρισμένων σοβαρῶν πραγμάτων.

Οἱ γονεῖς ἔχουν χρέος, ἀν ἐνδιαφέρωνται γιὰ τὴν προκοπὴ τῶν παιδιῶν

των νὰ ἀνησυχοῦν, ὅταν πληροφοροῦνται ὅτι οἱ ἀνησυχίες ἀπὸ τὶς δύοις πρέπει νὰ διακατέχωνται αὐτὰ δὲν εἶναι ἐκεῖνες ἀπὸ τὶς δύοις διακατέχονται οἱ ἕδοι στὰ χρόνια τῆς ἐφηβείας των καὶ στὸν καιρὸν τῆς μαθήσεώς των

Καὶ τὸ ὑπουργεῖο ἀκόμη θὰ πρέπει νὰ ἐνδιαφερθῇ καὶ ὅχι ἐν δύναμα τῆς ταλαιπωρης δημοκρατίας νὰ ἔπιτρέπῃ ἐκδηλώσεις καὶ συμπεριφορὲς ποὺ εἶναι πολὺ πιθανὸν νὰ τὴν κάνουν περισσότερο ταλαιπωρη.

Τὸ ὑπουργεῖο Παιδείας ἀλλοῦ μπορεῖ νὰ κατηγορηθῇ σὰν ἀντιδημοκρατικὸ καὶ ὅχι σὲ προσπάθειές του περισώσεως τῆς Σχολικῆς πειθαρχίας, διὰ τοῦ σεβασμοῦ βεβαίως τῆς ἐφηβικῆς προσωπικότητος καὶ προστασίας της καὶ διὰ μέτρων ὅχι ἀσφαλῶς ἀστυνομικῶν καὶ ἀντιδημοκρατικῶν, ἀλλὰ παιδαγωγικῶν καὶ δημοκρατικῶν.

Τὸ κακὸ δὲν πρέπει νὰ ἀφήνεται νὰ παραγίνεται.

Ἄρετὴ τῶν μεγάλων πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἡ πρόληψη τῶν σφαλμάτων τῶν μικρῶν.

Πάει πολὺ νὰ ἔχουμε καὶ μαθητικὸ συνδικαλισμὸν, ὅταν αὐτὸς μπορεῖ νὰ ὀδηγήσῃ σὲ ἀπρόβλεπτες βλαβερὲς συνέπειες.

Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Κε Διευθυντά

Στὸ φύλλο τῆς 8-5-1975 τῆς ἐφημερίδος σας καὶ κάτω ἀπὸ τὸν τίτλο «Ο ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ» προβαίνετε σὲ μερικὰ σχόλια παίρνοντας ἀφορμὴ ἀπὸ μιὰ μαθητικὴ συγκέντρωση ποὺ διοργάνωσε ἡ «Ἐνωση Φοιτητῶν — Σπουδαστῶν Ν. Σερρῶν» στὰ πλαίσια τῆς φοιτητικῆς ἐβδομάδας.

Ἐπειδὴ πιστεύω πῶς «ἡ κρίση προϋποθέτει γνώση» καὶ σεῖς γνώση δὲν εἴχατε γι' αὐτὰ ποὺ συζητήθηκαν στὴ συγκέντρωση, μιὰ καὶ δὲν ἔσσασταν παρόν, σᾶς παρακαλῶ νὰ δημοσιεύετε τὰ παρακάτω στὴν ἐφημερίδα σας γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς ἀλήθειας.

Κατ' ὅρχὶ δὲν καταλαβαίνω ἐκεῖνο τὸ «δῆθεν» στὴ φράση σας γιὰ τὴν «ἀνάπτυξη δῆθεν καὶ τοῦ μαθητικοῦ συνδικαλισμοῦ». Πῶς «δῆθεν» δηλαδή; «Συνδικαλισμὸς» δὲν εἶναι ἡ μελέτη τῶν προβλημάτων ἐνὸς κλάδου καὶ ἡ προσπάθεια γιὰ τὴν ἐπίλυσή τους; Κι' ὅταν μαθητὲς ἐνδιαφέρονται γιὰ τὰ «μαθητικὰ προβλήματα» καὶ συζητοῦν τὶς λύσεις ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ δοθοῦν γιατὶ νὰ μὴ κάνουν συνδικαλισμό, ἀλλὰ «δῆθεν μαθητικὸ συνδικαλισμό»; Μπορεῖτε νὰ μᾶς τὸ ἔξηγήσετε;

Γράφετε πῶς «ἔγινε καὶ κάποια δμιλία, ποὺ ὅπως μᾶς πληροφοροῦν ὅχι βέβαια ἀπὸ μαθητή, ἀλλὰ ἀπὸ «φοιτητή». "Αν σᾶς πληροφοροῦσαν καλά ἡ

άν είσασταν παρών θὰ γνωρίζατε πώς: α) δὲν έγινε δημιούρια ἀπὸ φοιτητή, παρὸ μιὰ μικρὴ εἰσήγηση ἀπὸ συνάδελφο (ὅπως ἔχει γίνει μέχρι τώρα σ' ὅλες τὶς δημόσιες συζητήσεις ποὺ διοργάνωσε ἡ «Ενωση Φοιτητῶν - Σπουδαστῶν Ν. Σερρῶν») ποὺ ἐπισήμανε τρία συγκεκριμένα προβλήματα (σχέσεις μαθητῶν - καθηγητῶν, 'Αρχαῖα 'Ελληνικά, γλῶσσα).

β) Τὰ θέματα ποὺ στή συνέχεια συζητήθησαν ήταν θέματα ποὺ πρότειναν οἱ Ἰδιοί οἱ μαθητές.

γ) «Οταν τέθηκε τὸ θέμα τῆς ἀνάπτυξης τοῦ μαθητικοῦ συνδικαλισμοῦ, τόσο ἀπὸ τὸν ὑπογράφοντα ὅσο καὶ ἀπ' ὅλους τοὺς φοιτητὲς ποὺ πῆραν μέρος στή συζητήση ὑποστηριχθηκε πῶς σὲ καμμιὰ περίπτωση αὐτὸ δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ γίνη μὲ πρωτοβουλία τῶν φοιτητῶν μιὰ ἀνεξάρτητα, ἀπὸ τοὺς Ἰδιούς τοὺς μαθητές, χωρὶς καμμιὰ σχέση κηδεμονίας καὶ πατροναρίσματος μὲ τὸ φοιτητικὸ σύλλογο γιατὶ μόνο ἀν εἶναι κάτι αὐτοδύναμο θὰ μπορέσῃ νὰ ἐπιζήσῃ.

Γράφετε πῶς θὰ δικαιολογούσατε κάθε προσπάθεια «συνδικαλισμοῦ» ἀν μ' αὐτὸν ἔκανε ἀγῶνες γιὰ τὴν ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερη μύηση στὶς γνώσεις, ἀρτιώτερη ἐκπαίδευσή του κ.λ.π. ἐνῶ εἶναι ἀποδοκιμαστέος συνδικαλισμὸς ποὺ ἔχει στόχο τὴ γχλάρωση τῆς σχολικῆς πειθαρχίας...κ λ.π.

Μὰ πάλι θ' ἀναγκασθῶ νὰ σᾶς πληροφορήσω πῶς ἀν είσασταν παρών θὰ γνωρίζατε πῶς τόσο τὸ θέματα στὰ ὅποια ἀναφέρθηκε ὁ εἰσηγητής ὅσο καὶ τὰ θέματα ποὺ συζητήθηκαν (έξετάσεις, φροντιστήρια, ὕλη, εἰσαγ. ἔξετάσεων) καθὼς καὶ οἱ προτάσεις ποὺ ἐγκρίθηκαν στὸ ψήφισμα ὃσων πῆραν μέρος στή συγκέντρωση κάθε ἄλλο παρὰ ἔχουν σχέση μὲ τὴν κατάλυση τῆς σχολικῆς πειθαρχίας, ἐνῶ ἀντίθετα ἀποτελοῦν προσπάθειες ἀρτιώτερης καὶ πιὸ ὅλο-αληρωμένης μόρφωσης.

«Οσο γιὰ τὴν (ταλαιπωρη δημοκρατία) ποὺ μπερδεύετε στὸ σχόλιο σας νομίζω πῶς δὲν κινδυνεύει νὰ γίνη περισσότερο ταλαιπωρη ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξη μαθητικοῦ συνδικαλισμοῦ, ἀλλὰ ἀπ' τὸ γεγονός πῶς ἀφήνει καὶ κυκλοφοροῦν ἐλεύθερα ἄπομα ποὺ τὴν στραγγάλιζαν γιὰ ἔφτάμισυ χρόνια.

Κι' ἀν δὲχεσθε αὐτὸ δὲ μένει παρὸ νὰ συμφωνήσω ἀπόλυτα μὲ κάτι που γράφετε πρὸς τὸ τέλος, στὸ σχόλιο σας. «Τὸ κακὸ δὲν πρέπει νὰ ἀφήνεταινὰ παραγίνεται».

Εὔχαριστῷ γιὰ τὴν φιλοξενία
ΣΤΕΛΙΟΣ ΜΠΟΥΦΙΔΗΣ

Πρόεδρος τῆς "Ενωσης
Φοιτητῶν — Σπουδαστῶν
Ν. Σερρῶν

- "Εμαθα πώς ...
- "Η γνώμη μου είναι...
- "Εσείς τι λέτε ;

. Μὲ τὸ πρόβλημα τῆς δημοτικῆς καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ὅπν τοῦ καθηγητὲς ἀσχολεῖται στὸ γράμμα ποὺ μοῦ ἔστειλε ἡ ἀναγράνωστριά μου, ποὺ ὑπογράψει μὲ τὸ ψευδώνυμο «Πέτρος Βόρειος» (μαθήτρια καὶ ὄχι μαθητής, δπως ὑπέθεσα στὸ 2ο τεῦχος, τὸ δὲ ἀρσενικὸ ψευδώνυμο, δπως γράψει, «δὲν είναι ὀπὸ αἰσθημα κατωτερότητας ἀπέναντι στοὺς ὄνδρες, μὰ ἐπειδὴ δὲ μποροῦσε νὰ γίνη «Πετρίνα Βόρεια!»)

"Ας δοῦμε τί γράψει:
'Αγαπητὴ Μέντη,

Εἶναι ἀποράδεκτο, ἐνῶ «μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ γράφουμε στὶς ἔκθεσεις μας, σὲ δποια γλώσσα θέλουμε, φτάνει νὰ είναι στρωτή», νὰ χαρακτηρίζουν οἱ καθηγητές μας φιλόιογοι, λέξεις τῆς καθηγητῆς δημοτικῆς γλώσσας, ἀργκώ καὶ ἔξτρεμιστικές. Αὐτὸ είναι σκέτη κοροϊδία.

Νὰ γράφης «μπαλκόνι» καὶ νὰ σου διορθώνουν «έξωστης» (δημοτική!).

Νὰ γράφης «τάχανε λίμπα» καὶ νὰ σου διορθώνουν «τὰ σύντριψε»

Νὰ γράφης γιὰ μιὰ μάρκικη συνομιλία: «— μὲ δουλεύεις τώρα;» καὶ νὰ σου διορθώνουν: «μὲ κοροϊδεύεις τώρα;»

Καὶ χαρακτηρίζουν αὐτές τὶς λέξις: «καθημερινές» (μὰ γιατὶ νὰ μήν τὶς γράφουμε, ἀφοῦ τὶς χρησιμοποιοῦμε κάθις μέρα;) καὶ «έξτρεμιστική ἀργκώ!»

Νομίζω πώς ἡ γνώμη ὅλων τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν είναι

πώς πρέπει νὰ μᾶς ἀφήνουν νὰ γράφουμε σὲ δποια γλώσσα θέλουμε, νοώθουμε καὶ ταιριάζει στὸ περιεχόμενο τοῦ κειμένου, ποὺ γράφουμε.

Τώρα, γιὰ τὸ πόσο «έξτρεμιστική» είναι ἡ λέξη «μπαλκόνι», τὸ ἀργκώ πάλι στοὺς φίλους ἀναγνώστες.

Φιλικὰ

Πέτρος Βόρειος

. Ήταν μιὰ πολὺ καλὴ προσάρτεια ἡ ἐνέργεια τῶν μαθητριῶν τοῦ Β' Γυμνασίου Θηλέων Σερρῶν καὶ τῆς ἀρμόδιας καθηγήτριας νὰ παρουσιάσουν οἱ μαθήτριες ἔργα τους ζωγραφικῆς σὲ ἔκθεση ποὺ ἔγινε στὸ Ξενοδοχεῖο «Ξενία». Καὶ δπωσδήποτε, ἔγινε φανερὸ σὲ κάθις ἐπισκέπτη τῆς ἔκθεσης δόθηκε ἀφορμὴ γιὰ νὰ φανερωθοῦν ταῦτα. Μπράβο σ' ὅλους.

. Αφιερωμένο στὴν Παιδεία εἶναι τὸ τεῦχος αὐτὸ καὶ ἀς ἐπιτραπῆ στὴ «γωνιά» ν' ἀσχοληθῇ μὲ ἔννα πρόβλημα τῆς παιδείας, τὸ πρόβλημα τῶν κενῶν θέσεων στὰ γυμνάσια. 795 θέσεις είναι σὲ γυμνάσια κενὲς - στοιχεῖα 31 Δεκεμβρίου 1974. Κατὰ εἰδικότητα.

. Θεολόγοι	24
. Φιλόλογοι	173
. Μαθηματικοί	628
. Φυσικοί — Φυσιονώνται	689
. Εμποριολόγοι	34
. Αγγλικῶν	22
. Γαλλικῶν	34
. Μουσικῆς	81
. Οἰκονομικῶν	70

. Τεχνικῶν 40
 Παράλληλα ὑπάρχουν 7.500 περίπου πτυχιοῦχοι ξαθηγητῶν σχολῶν ἀδι-
 δριστοι. Πιὸ συγκεκριμένα:

. Θεολόγαι	. . . . .	1.100
Φιλόλογοι	. . . . .	2.650
. Μαθηματικοὶ	. . . . .	450
. Φυσικοὶ	. . . . .	80
. Χημικοὶ	. . . . .	10
. Φυσιογνῶσται	. . . . .	120
. Ἀγγλικῶν	. . . . .	236
. Γελλικῶν	. . . . .	280

Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 7

Τὸ 1961 ἀπὸ τὸν ἐνεργὸν πληθυσμὸν τῆς χώρας ἀπασχολοῦνταν μὲ τὴν γε-
 ωργία τὸ 51% καὶ παρήγαγε ἀπὸ τὸ συνολικὸν ἀκαθάριστο προϊὸν τὸ 28%.

Τὸ 1967 ἔπεισε στὸ 48% παράγον-
 τας τὸ 23% ἀπὸ τὸ σ.ἀ.π. Τὸ 1971
 πέφτει ἀκόμα περισσότερο γιὰ νὰ
 φτάσει στὸ 40% καὶ νὰ παράγῃ μόνο
 τὸ 17,3% τοῦ σ.ἀ.π.

Τὸ μέσο κατ' ἀπασχολούμενον ἀ-
 γροτικὸν εἰσόδημα τὸ 1957 μὲ σύγ-
 κριση μὲ τὸ μέσο κατὰ κεφαλὴ ἐ-
 θνικὸ εἰσόδημα εἶναι τὸ 56%. Τὸ
 1963 πέφτει τὸ 48%, τὸ 1969 στὸ
 36% καὶ τὸ 1971 μόλις καλύπτει
 τὸ 30,7%. "Αν πάρουμε τὸ μέσο
 κατὰ κεφαλὴν ἔθνικὸ εἰσόδημα τοῦ
 1971 ποὺ δίνεται ἀπὸ τὶς στατιστι-
 κὲς σὲ 749 τὸ μέσο κατὰ κεφα-
 λὴ ἀγροτικὸ εἰσόδημα εἶναι 230 δολ-
 λαρία. Αὐτὴ ἡ τάση πρὸς τὰ κάτω
 δύποις δείχνουν τὰ πράγματα, συνε-
 χίζεται. "Η Ἑλληνικὴ ἀγροτικὴ βρί-
 σκεται στὴ γειρότερη θέση, σὲ σχέ-
 ση μὲ τὴ θέση τῆς ἀγροτικῆς ὅλων τῶν
 ἄλλων χωρῶν τῆς Εὐρώπης. Σύμφω-
 να μὲ τὴν 'Νέα 'Αγροτικὴ 'Ἐπι-
 θεώρησην' Φεβρουάριος 1974, ἐν-
 τὸ μέσο κατ' ἀπασχολούμενον ἀγρο-
 τικὸ εἰσόδημα στὴν Ἑλλάδα καλύ-
 πτε τὸ 30,7% γιὰ τὸ 1971 στὶς χώ-
 ρες τῆς E.O.K. κατὰ μέσο ὅρο κά-
 λυπτε τὸ 54,6% καὶ σὲ δρισμένες
 ἀπ' αὐτές δύποις στὴ Δυνία, 'Οι-
 λανδία. Βέλγιο ἥταν πάνω ἀπὸ τὸ
 78%. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι τὸ

. 'Εμποριολόγοι 650
 . Οἰκονομικῶν 1.400
 Τώρα πῶς εἴναι δυνατὸν μὲ 7.500
 ἀδιόριστους νὰ μὴ μποροῦμε νὰ κα-
 καλύψουμε 1.800 θέσεις, μόνο οἱ ἐγ-
 κέφαλοι τοῦ 'Τύπουργείου Ηαιδείας
 μποροῦν νὰ ξέρουν.

Μέντη

ποσοστὸ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐνεργοῦ ἀ-
 γροτικοῦ πληθυσμοῦ στὶς χώρες τῆς
 E.O.K. μόλις καλύπτει τὸ 9,3% τοῦ
 συνόλου σὲ σχέση μὲ τὸ 40% στὴν
 Ἑλλάδα.

'Η Ἑλληνικὴ ἀγροτικὰ καὶ εἰδικό-
 τερα τὰ φτωχὰ στρώματα βρίσκον-
 ται κάτω ἀπὸ σκληρὴ ἐκμετάλλευση.
 Μὲ τὴν καθήλωση τῶν τιμῶν τῶν
 ἀγροτικῶν προϊόντων σὲ πολὺ χα-
 μηλὰ ἐπίπεδα, μὲ τὴν ὑπαρξὴ ἐν-
 διάμεσων παρασιτικῶν κρίκων ἐκ-
 μετάλλευσης δύπως τὸ ἐμπόριο,, καὶ
 τὶς ὑψηλὲς τιμὲς τῶν βιομηχανικῶν
 προϊόντων, δὲ ἀγρότης φυτοζωῆ. Εἴ-
 ναι χαρακτηριστικὰ δυὸ παραδείγ-
 ματα ποὺ ἀναφέρονται στὸν «Οἰκο-
 νομικὸ Ταχυδρόμο» τῆς 27.6.74 σχε-
 τικὰ μὲ τὴ θέση τοῦ "Ἑλληνα ἀγρό-
 τη σὲ σύγκριση μὲ τὸν Γερμανὸ ἀ-
 γρότη. "Ἐνώ δὲ Γερμανὸς ἀγρότης
 γοράζει μιὰ μεσαία ἡλεκτρικὴ κου-
 ζίνα μὲ ὀπτίτιμο 400-500 κιλὰ σι-
 τάρι, ἡ ἕνα πουκάμισο μὲ 25-35
 κιλὰ σιτάρι, δὲ "Ἑλληνας ἀγρότης αὐ-
 τὴ τὴν ἴδια τὴν κουζίνα θὰ τὴν πά-
 ρει μὲ 1400 - 1800 κιλὰ σιτάρι ἢ
 τὸ πουκάμισο μὲ 60-80 κιλὰ σιτάρι.
 Αὐτὴ ἡ κατάσταση - σὰν ἀποτέλε-
 σμα τῆς ἐπίσημης ἀγροτικῆς πολι-
 τικῆς - οδήγησε στὴν ἐκκένωση τοῦ
 'Ἑλληνικοῦ χρωρίου ἀπὸ τὸ ἐργα-
 τικό του δυναμικό. "Οσοι μένουν εἰ-
 ναι γιατὶ δὲν ἔχουν ὄλλες προοπτι-
 κές ἀπασχόλησης. Αὐτοὶ εἴναι παι-
 διά, γυναικεῖς καὶ γέροι καὶ ἀπ' αὐ-
 τοὺς οἱ μισοὶ περίπου ἀγράμματοι.

Γράμματα πού πήραμε

ΝΑ ΓΙΝΗ ΠΑΡΚΟ ΤΟ ΓΗΠΕΔΟ

(“Οπως προβλέπει τὸ σχέδιο πόλεως ἀπὸ τὸ 1925)

...ζητᾶ Σερραῖος ἀρχιτέκτονας

Σπὸ προηγούμενο τεῦχος μας ἔγινε μιὰ προσπάθεια, ἀπὸ μέρους συνεργάτη μας νὰ ἐπισημανθοῦν μερικὰ προβλήματα τῆς πόλης ποὺ περιμένουν τὴ λύση τους ἀπὸ τὴ νέα δημοτικὴ ἀρχὴ. Σπὸ τεῦχος αὐτὸ δημοσιεύμεται ἐπιστολὴ ποὺ πήραμε ἀπὸ τὸν Σερραῖο ἀρχιτέκτονα μηχανικὸν κ. Σ. Μπέγο, ὁ ὄποιος προτείνει μιὰ σειρὰ ἀπὸ ἐνέργειες πρὸς τὸν δήμαρχο γιὰ θέματα ποὺ ἀφοροῦν τὸ «πράσινο» τῆς πόλης Ἐνῶ παράλληλα μᾶς ὑπενθυμίζει πὼς ἀπὸ τὸ..1925 τὸ σχέδιο πόλεως προβλέπει τὴν μεταπτώπη τοῦ Δημοτικοῦ Γηπέδου σὲ Πάρκο!

Κύριε Διευθυντά,

Τὸν ’Ιανουάριον τοῦ 1974 ὁ ὄμιλος «ΟΡΦΕΑΣ» κάλεσε τὰ μέλη του καὶ μή, γιὰ νὰ συζητήσουν καὶ νὰ ἀνακοινώσουν οἱ ὑφιστάμενοι ὅτι: ‘Ἡ δωρεὰ τῆς ἀκινήτου περιουσίας τοῦ Κανάκη στὸν Δῆμο γιὰ ἀνέγερση ἐκπαιδευτικοῦ ίδρυματος, διατίθεται στὸν «ΟΡΦΕΑ» γιὰ τὴν ἀνέγερση κτηρίου «Δημοτικὴ ’Ακαδημία μουσικῆς» μιὰ καὶ ὁ ὄμιλος «’Ορφέας» ἔχει ἔνα τεράστιο οἰκόπεδο στὴν ὄδο Περιπτέρη Κωστοπούλου. Στὴ συζήτηση αὐτὴ ἀφοῦ εἰπώθηκαν πολλὰ καὶ διάφορα, σηκώθηκε ὅρθιος ὁ τότε Δήμαρχος κ. Δ. Ἐλευθεριάδης καὶ ζήτησε...Καὶ τί δὲν ἔζητησε.

Κατὰ τοὺς δικηγόρους Λ. Τριανταφυλλίδη καὶ Γ. Καρφαντζῆ
«Ο Δῆμος ζητᾶ τὴν λεόντειο μερίδα».

‘Ἀπὸ μέρους τοῦ κ. Δ. Ἐλευθεριάδη ἔγιναν μερικὰ σφάλματα: Τὸ 1968-69 εἶχε ἐκπονηθῆ μελέτη γιὰ τὸ γήπεδο ἀπὸ τὸν ἀρχιτέκτονα ’Ιωάννη Ζωγράφου.

Στὶς 6.2.1970 ἀνατέθηκε ἡ μελέτη στὴν ἀρχιτέκτονα ’Ελ. Γεωργιάδου. Τὸν Μάϊον 1971 ἀνατέθηκε ἡ χωροταξικὴ μελέτη στὸν οἰκο Δοξιάδη, χωρὶς ποτὲ νὰ δῆ τὸ φῶς ἡ ἐργασία καὶ οἱ προτεινόμενες λύσεις. Τὸν Μάϊον 1973 προκήρυξε Ηπανελλήνιο ἀρχιτέκτονικὸ διαχωνισμὸ γιὰ τὸ «Πνευματικὸ Κέντρο» παραπλεύρως τοῦ I.K.A., σὲ οἰκόπεδο μόλις 1.300 μ. Ἡ χωροταξικὴ λέτη στοίχισε 1.000 000δρχ.

Γιὰ τὴν ἴστορία σημειώνω ὅτι:

Στὶς 16.9.1971 ἐπρότεινα γιὰ χῶρο «Πνευματικοῦ Κέντρου» τὸ πολύγωνο τοῦ Δημαρχείου, καὶ τὸ Δημαρχεῖο θὰ κτιζότων στὴ θέση τοῦ Α' Παι-

δικού σταθμού και τὸ τελευταῖο ἡ παραπλεύρως τοῦ ΙΚΑ., ἡ δπισθεν τοῦ Διοικητηρίου, γιαρίς νὰ ἀπέκλεια συνύπαρξη «Πνευματικοῦ Κέντρου» και Δημαρχείου (στὸ πολύγωνο τοῦ Δημαρχείου) ὅπου θὰ κτιζότων δύο ὄροφοι μὲ κάλυψη 100% και στὸ μέσον τὸ κυρίως ὄνταρόφον Δημαρχιακὸν μέγαρον.

Σπέτες 8.2.1972 ἔγγραφα σὲ τοπικὴ ἐφημερίδα ὅτι ὁ χῶρος παραπλεύρως τοῦ Ι.Κ.Α., θὰ γίνη κατάλληλος, ἐφ' ὅσον κλείση ἡ ὁδὸς Η. Χριστοφόρου μπροστά στὸ Ι.Κ.Α., καθὼς ἐπίσης και ἡ ὁδὸς Κωνσταντινουπόλεως (ἔξασφαλιζόταν ἔτσι οἰκόπεδον 4.500 μ.).

‘Υπερασπίσθηκε τὴν δωρεὰ πρὸς τὴν Δῆμο (ἀπὸ τὸν Κανάκη) και ὅγι τὴν αληρονομιά (οἰκόπεδο πίσω ἀπὸ τὴν στοὰ κ. Χορταρά). Παρακαλῶ τὸν κ. Ἀνδρέου γιὰ τὸ καλὸ τῶν Σερραίων Δημοτῶν:

1) Νὰ μὴν οἰκοπεδοποιήσῃ τὴν περιοχὴ ὅπου σήμερα βρίσκονται τὰ σφραγῖα, ἀλλὰ νὰ γίνη πάρκο, μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσή τους (μένει σύμφωνος και ὁ προϊστάμενός τοῦ Πολεοδομικοῦ Τραφείου Ἀρχιτέκτων κ. Σ. Κοιλιαρίδης).

2) Μέσα σὲ ἑνα μῆνα νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν δωρεὰ αὐτὴ τοῦ Δήμου πρὸς τὸν «Πανσερραϊκὸ» μέσω τῆς Γενικῆς Γραμματείας Ἀθλητισμοῦ.

3) Νὰ διατάξῃ, ὅπως μέσα σὲ τρία γρόνια, νὰ φύγῃ ὁ «Πανσερραϊκὸς» ἀπὸ τὸν χῶρο τοῦ Δημοτικοῦ Γηπέδου - νὰ καταργηθῇ ἡ δήμευσή του και νὰ γίνη πάρκο, ὅπως ἔξ ἀλλού προβλέπει τὸ σχέδιο πόλεως ἀπὸ τὸ 1925. Πενήντα και πλέον χρόνια πέρασαν ἀπὸ τότε ποὺ χαράχτηκε τὸ σχέδιο πόλεως, γιατὶ ἡ δήμευση τοῦ χώρου αὐτοῦ συνεχίζεται;

4) Ἀξιοποίηση τῆς κοιλάδος «ΚΙΟΣΚΙΑ» νὰ ἀρχίσῃ τὸ συντομώτερον (ἀφοῦ ληφθῆ βέβαια ὑπ' ὅψιν ὅτι: περίπου ἔνα χιλιόμετρο Βορειονατύλικὰ τοῦ ἀγροῦ κ. Χαλκίδη σὲ πολὺ μικρὴ ἀπτῆνα κάνει ρεῦμα.)’ Εκτὸς αὐτῶν ποὺ ἀναφέρατε κ. Δημαρχεῖστες τοπικὲς ἐφημερίδες ἀπὸ τὸ 1970 εἶχα τὴν σκέψη μὲ τὸν ἄξιο ἐργολάβο - τεχνικὸ κ. Π. Γκόλλια τὴν ἰδρυση ἀμφιθεάτρου στὴλ περιοχὴ αὐτῆς. Ἐδῶ νὰ μεταφερθῇ (κοντὰ στὸ κολυμβυτήριο) και τὸ Γήπεδο τοῦ «Πανσερραϊκοῦ», ἐὰν ἀποκλείσουμε τὴν δυνατότητα μεταφορᾶς του κοντὰ στὸν Σιδηροδρομικὸ Σταθμό. Ὁπουδήποτε ἀλλοῦ, ἀρκεῖ νὰ ἐγκαταλείψητὸν πνεύμονα τῆς πόλεως. Τὸν χρειάζεται ἡ πόλη μας γιά νὰ ζήσῃ και πρέπει νὰ ζήσῃ.

Σ. ΜΗΕΓΟΣ

‘Αρχιτέκτων Μηχανικὸς